

VEILEDER

M-147/2014

Veileder til utarbeidelse og godkjenning av avfallsplaner i havner

Utdypning av forurensningsforskriften kap.20

BIBLIOTEKSKJEMA

Utførende institusjon

Miljødirektoratet

ISBN-nummer *kan tas ut (Frivillig å bruke)*

[ISBN-nummer]

Oppdragstakers prosjektansvarlig

Rita Vigdis Hansen

Kontaktperson

Marie Bytingsvik

M-nummer

M-147/2014

År

2014

Sidetall

45

Miljødirektoratets kontraktnummer

[Miljødirektoratets kontraktnummer]

SPFO-nummer

[SPFO-nummer]

Utgiver

Miljødirektoratet

Prosjektet er finansiert av

Miljødirektoratet

Forfatter(e)

Rita Vigdis Hansen, Marie Bytingsvik, Ingeborg Stene og Hilde Valved

Tittel - norsk og engelsk

Veileder til utarbeidelse og godkjenning av avfallsplaner i havner, utdypning av forurensningsforskriften kap. 20.

Sammendrag - summary

Veilederen er en utdypelse av kravene til utarbeidelse og godkjenning av avfallsplaner i havner. Veilederen tar blant annet for seg hva en avfallsplan skal inneholde, hvem som er ansvarlig for å lage den, hvordan berørte parter skal involveres og rutiner for revidering. I tillegg skal den være til hjelp for fylkesmennenes godkjenning av avfallsplanene. Både mal for de avfallsplaner som kommunene skal utarbeide for småbåthavner ol, skjema for melding om utilstrekkelig mottak, sjekklister til innhold i en avfallsplan og standardbrev for vedtak om godkjenning er å finne i veilederen.

4 emneord

avfallsplaner
havner
havneansvarlig
godkjenning

4 subject words

Waste management plans
ports
port operator
approval

Forord

Denne veilederen er et hjelpemiddel i utarbeidelsen og godkjenningen av avfallsplaner for havner omfattet av forurensningsforskriften kapittel 20.

Forskriften ble endret 3.oktober 2013. Som følge av denne endringen vil nye avfallsplaner bli utarbeidet eller eksisterende planer revidert. Planene skal godkjennes av fylkesmannen.

Veilederen skal gi informasjon om hvordan regelverket skal praktiseres. Den skal særlig være til hjelp for utarbeidelsen av avfallsplanene, samtidig som den skal bidra til en mest mulig enhetlig utforming av disse. Dette vil igjen forenkle fylkesmennes behandling av planene.

Veilederen skal også bidra til en mest mulig enhetlig praksis omkring godkjenningen av avfallsplanene.

Veilederen er utarbeidet av Miljødirektoratet med innspill fra Mattilsynet. Vi har også hatt stor nytte av veilederen utarbeidet av Norsk Renholdsverksforening (nå Avfall Norge) i samarbeid med Norsk Havneforening og Norsk havneforbund.

Vi takker Monica Sande i Bremanger kommune og Jan Eckhéll fra Fylkesmannen i Troms for bidrag til arbeidet.

Oslo, mars 2014

Thomas Hartnik
seksjonsleder, seksjon for avfallsbehandling og grunnforurensning

Innhold

Forord.....	1
Innhold.....	2
1. Generelt om regelverket	3
1.1 Innledning.....	3
1.2 Virkeområde.....	3
1.3 Gebyrer	4
2. Utarbeidelse og innsending av avfallsplaner	5
2.1 Hvorfor skal det utarbeides avfallsplaner?.....	5
2.2 Hvem er ansvarlig for å utarbeide avfallsplaner?.....	5
2.3 Samarbeid om utarbeidelse av avfallsplaner	6
2.4 Hvordan involvere berørte parter ved utarbeidelse av avfallsplaner?	6
2.5 Hva skal avfallsplanen inneholde opplysninger om?.....	7
2.6 Etablering og drift av mottaksordninger	8
2.7 Løpende samråd med berørte parter og melding om utilstrekkelig mottaksordning.....	9
2.8 Når må ny avfallsplan sendes inn?.....	9
3. Godkjenning av avfallsplan	11
3.1 Om Fylkesmannens oppgave.....	11
3.2 Retningslinjer for godkjenning.....	11
3.3 Hvordan gå fram dersom planen ikke er tilstrekkelig eller ikke mottatt?.....	12
Vedlegg I	13
Kapittel 20. Levering og mottak av avfall og lasterester fra skip.....	13
Vedlegg 2.....	25
Kommentarer til kap.20	25
Vedlegg 3.....	31
Mal for felles avfallsplan for småbåthavner ol.	31
Vedlegg 4.....	37
Melding om utilstrekkelig mottaksordning	37
Vedlegg 5.....	38
Sjekkliste for avfallsplaner i havner.....	38
Vedlegg 6.....	41
Standardbrev for godkjenning	41

1. Generelt om regelverket

1.1 Innledning

EU-kommisjonen vedtok 27. november 2000 direktiv 2000/59/EF om mottaksanlegg i havner for avfall og lasterester fra skip (skipsavfallsdirektivet). I 2003 implementerte vi direktivet i norsk regelverk gjennom kapittel 20 i forskrift om begrensnings av forurensning (forurensningsforskriften). På enkelte punkter har imidlertid det norske regelverket ikke gjennomført direktivets bestemmelser tilstrekkelig. Dette ble blant annet avdekket i en inspeksjon utført av European Maritime Safety Agency (EMSA), der det særlig ble påpekt at kravene i direktivet om godkjenning og re-godkjenning av avfallsplanene ikke var tatt inn i det norske regelverket. Det ble også påpekt mangelfull utarbeidelse av avfallsplaner i norske havner.

For å sikre en mer harmonisert implementering i norsk regelverk, ble forurensningsforskriften kapittel 20 endret 3.oktober 2013. Endringen medfører at alle havner i Norge innen 1. juli 2014 skal sende inn avfallsplaner på nytt, og at disse skal godkjennes av fylkesmannen. Endringen medfører også nye plikter for kystkommunene, ved at de får ansvar for å lage en felles avfallsplan for havner som hovedsakelig mottar avfall fra fritidsbåter (som småbåthavner). I tillegg skulle kommunene innen 1. januar 2014 ha utarbeidet en oversikt over alle havnene i sin kommune og sendt denne til fylkesmannen.

Formålet med regelverket er å verne det ytre miljø ved å sikre at mottaksordningene for avfall i norske havner fungerer tilfredsstillende i forhold til skipsfartens behov for å levere avfall. Formålet er også å sikre at skip i større grad enn i dag leverer avfall til mottaksordninger på land. Dette gjøres blant annet ved å pålegge plikt til å melde fra om levering av avfall og ved å utforme avgiftssystemet slik at avfallsgebyr skal betales uansett om avfall leveres eller ikke til havnens mottaksordning.

Sjøfartsdirektoratet har ansvar for oppfølging av skipenes plikter etter forskriften, mens fylkesmannen følger opp havnene.

1.2 Virkeområde

Kapittel 20 i forurensningsforskriften gjelder for alle norske og utenlandske skip, herunder fiskefartøy, fritidsbåter, krigsskip, militære hjelpefartøy eller andre skip som eies eller drives av den norske eller av en utenlandsk stat, som anløper norske havner, jf. forskriften § 20-2. Begrepet "skip" har dermed et videre virkeområde enn hva som gjelder i alminnelig dagligtale.

EU-regelverket som det norske regelverket bygger på, skiller ikke mellom store og små havner, private eller offentlige, eller hvilken aktivitet eller formål havnene har. Dette innebærer at alle havner, også små, private brygger som er utstyrt med innretninger og utstyr som gjør det mulig å motta et skip, jf. definisjonen av "havn" i forskriftens § 20-3, er omfattet av regelverket og kravet om å utarbeide avfallsplaner.

Direktivets formål er å redusere forsøpling av sjø og kystlinje, jf. § 20-1. Formålet, samt definisjonen av skip i § 20-3 som sjøgående/havgående fartøy, tilsier etter vår vurdering at virkeområdet til direktivet er havner tilknyttet saltvann, noe som impliserer at Hedmark og Oppland og en del kommuner uten kyst ikke er berørt av regelverket.

Avfallsplanen skal omfatte avfall, herunder kloakk som har oppstått mens fartøyet har vært i drift.. Regelverket omfatter også lasterester. Det vil si rester av lastematerialer i lasterom

eller tanker etter at lossing og rengjøring er avsluttet, inkludert restmengder og søl ved lasting/lossing.

Avfall som tas opp i forbindelse med tråling, garnfiske og lignende, anses for å ha oppstått mens fartøyet har vært i drift, og kan leveres sammen med annet avfall etter "no special fee"-prinsippet, se neste avsnitt.

1.3 Gebyrer

Omkostningene forbundet med mottak og videre håndtering av avfall fra skip, herunder kloakk, skal dekkes ved innkreving av avfallsgebyrer fra skipene som anløper havnen, jf. § 20-9. Avfallsgebyrer er omfattet av "no special fee"-prinsippet. Det vil si at det skal innkreves gebyr uavhengig av om det leveres avfall eller ikke. Dette prinsippet gjelder ikke i alle tilfeller. For eksempel for lasterester og større mengder farlig avfall skal det betales særskilt etter mengde som leveres.

Gebyret kan innkreves av havneansvarlig for hvert anløp eller som årsgebyr, sesonggebyr eller liknende. Fritidsbåter godkjent for høyst 12 personer og fiskebåter skal ikke avkreves gebyr ved anløp med mindre de også plikter å betale havneavgift eller annet gebyr for leie av kai plass. Det kan imidlertid avkreves betaling for levering av avfall, når det ikke betales gebyr ved anløp, jf. § 20-9.

§ 20-10 i forskriften gir detaljerte krav for hvordan gebyret skal beregnes. Eksempler på beregninger er omtalt veilederen utarbeidet av Avfall Norge (tidligere Norsk renholdsverksforening) i samarbeid med Norsk Havneforening og Norsk havneforbund. (se www.avfallnorge.no).

Det kan innkreves tilleggsgebyr (prosentvis beregnet) for skip som ikke overholder meldeplikten, dersom dette medfører merkostnader for havnen eller hvis et skip leveres særdeles store mengder avfall jf. § 20-10.

Gebyrets størrelse skal fastsettes av havneansvarlig og skal stå i forhold til de kostnadene som er forbundet med mottak av avfall fra den aktuelle fartøysgruppen i havnen. Dette innebærer at alle særskilte omkostninger forbundet med mottak og videre håndtering, inkludert administrasjon, av avfall fra skip skal dekkes av de skip som anløper havnen. Innenfor et rimelig omfang kan kostnader forbundet med utarbeidelse av avfallsplaner ses på som administrasjonsutgifter og dermed inngå i gebyret. Gebyret skal ikke overstige omkostningene forbundet med mottaksordningene for de enkelte fartøysgruppene. En slik avgift kan bortfalle dersom skipet kan vise til at de har leveringsavtale i en annen havn eller særlige hensyn tilsier det. "Særlige hensyn" som grunnlag for bortfall av gebyr, forutsetter helt spesielle tilfeller, for eksempel at et skip søker nødhavn jf. § 20-11.

Fradrag i gebyr (prosentvis beregnet) er aktuelt, hvis skipets gjennom miljøtiltak som på en ikke uvesentlig måte bidrar til at mengden avfall fra skipet reduseres eller gjør at håndteringen av avfall blir billigere på land, jf. § 20-11.

2. Utarbeidelse og innsending av avfallsplaner

2.1 Hvorfor skal det utarbeides avfallsplaner?

Havet og kysten tilføres store mengder menneskeskapt avfall. Gjenstander av plast, gummi og andre lite nedbrytbare materialer kan bli værende i miljøet i hundrevis av år og skade dyr og mennesker og forsure sjø og kystlinje.

Avfallsplanene skal sikre at det finnes tilpassede mottaksordninger på land for avfall fra skip. Planene og revideringene av disse, skal bidra til at det jevnlig vurderes behov for endringer i mottaksordningene. Sammen med et gebyrsystem som krever inn en avgift uavhengig av avfallsleveransen, skal dette gjøre det mindre attraktivt å dumpe avfall, kloakk og lasterester og sikre at skip leverer avfall til slike mottaksordninger på land.

2.2 Hvem er ansvarlig for å utarbeide avfallsplaner?

Alle havneansvarlige langs kysten, jf. kapittel 1.2 Virkeområde, er i utgangspunktet forpliktet til å utarbeide en plan for havnenes mottakelse og håndtering av avfall fra skip (avfallsplan). EU-regelverket som det norske regelverket bygger på, skiller ikke mellom store og små havner, private eller offentlige eller hvilken aktivitet eller formål havnene har.

I forbindelse med regelverksendringen er definisjonen av havneansvarlig endret, jf. § 20-3 punkt 8. Havneansvarlig defineres nå som *den som driver havnen. Dersom ingen anses for å drive havnen, er eier av havnen å anse som ansvarlig.* Denne endringen gjør det enklere å vite hvem som faktisk er forpliktet til å lage avfallsplaner i henhold til forskriften, og det vil forenkle oppfølgingen for fylkesmannen.

Den som driver havnen kan blant annet være eieren eller en leietaker representert ved en privatperson, en virksomhet, en kommune eller flere i et fellesskap som for eksempel en båtforening. Noen ganger er havner samlokalisert, og det kan være ulike typer havner i ett og samme havneområde. Da vil det kunne være hensiktsmessig å samarbeide om å utarbeide en felles avfallsplan, se også punkt 2.3.

I Norge har vi mange havner, slik disse er definert i regelverket, som kan være enkle, private brygger hvor det i liten grad vil være aktuelt å etablere en særskilt mottaksordning for avfall, selv om også slike havner er omfattet av kravet om å utarbeide avfallsplan. I slike tilfeller kan det være mer naturlig at båtieren forplikter seg til å ta med eget avfall hjem og levere det til eksisterende innsamlingsløsninger for husholdningsavfall etablert av kommunen. For å forenkle arbeidet med å utarbeide avfallsplaner for havner som dette, og begrense antallet avfallsplaner som krever godkjenning fra fylkesmannen, har kommunen derfor fått i oppgave å utarbeide en felles avfallsplan for havner som hovedsakelig mottar avfall fra fritidsbåter som småbåthavner og private brygger. Havneansvarlige plikter i denne sammenheng å bidra med nødvendige opplysninger. Det er understreket i § 20-5 at havneansvarlige som ikke gir kommunen nødvendige opplysninger, selv er ansvarlig for å utarbeide en egen avfallsplan.

2.3 Samarbeid om utarbeidelse av avfallsplaner

Regelverket åpner for at kommuner og havneansvarlige i fellesskap kan utarbeide avfallsplaner, jf. § 20- 6 annet ledd. I de tilfeller hvor en havn eller en del av havnen drives eller eies av flere, bør havneansvarlige for disse havnene gå sammen om å utarbeide en felles avfallsplan for hele havneområdet. For eksempel kan et ferjeleie være en del av en større havn, men kan også ligge uavhengig av annen havneaktivitet. Et annet eksempel kan være der hvor det er etablert flere fiskerihavner nær hverandre eller det er større havneområder hvor hver fisker eier sin egen kai. Her kan det være fornuftig å samarbeide om utarbeidelsen av en felles avfallsplan. En annen mulighet er at disse inngår i avfallsplanen kommunen uansett skal utarbeide for alle småbåthavner ol., da kommunen vanligvis også vil være havneansvarlig for offentlige fiskerihavner. Det er lokale forhold som avgjør hvilken samarbeidsform som er hensiktsmessig.

Dersom behovet for mottaksanlegg for avfall fra skip vil være forskjellig for de ulike havnene som inngår i samme avfallsplan, må behovet for individuell tilpasning av mottaksordningene avspeiles i planen.

2.4 Hvordan involvere berørte parter ved utarbeidelse av avfallsplaner?

Avfallsplanene skal, i henhold til direktivet og forskriftens § 20-6, utarbeides i samråd med berørte parter, herunder spesielt brukere av havnen eller deres representanter. Regelverket inneholder ikke konkrete krav til hvordan dette skal gjennomføres. Hensikten med kravet er imidlertid å sikre at alle berørte parter får anledning til å påvirke avfallsplanens innhold. Dette kan for eksempel skje gjennom en offentlig kunngjøring *i forkant* av arbeidet med å lage eller revidere en avfallsplan, der det oppgis en epost-adresse for innsending av innspill.

For større havner eller havner med mange brukere, kan det i tillegg være aktuelt å opprette et brukerforum for å drøfte behovet for mottaksordninger og tilpasninger over tid, slik det anbefales i veilederen utarbeidet av Avfall Norge m.fl. Alternativt kan det være tilstrekkelig å kunngjøre et *utkast til avfallsplan* som alle berørte får anledning til å kommentere innen en nærmere fastsatt frist.

Når det gjelder kommunens utarbeidelse av felles avfallsplan for småbåthavner og private brygger, antas kravet om involvering av berørte parter å være ivaretatt dersom planen kunngjøres offentlig før innsending til fylkesmannen, eller at de havneansvarlige for småbåthavnene hører sine brukere og melder eventuelle kommentarer tilbake til kommunen før endelig avfallsplan foreligger. Hvis kommunen mottar tilbakemelding fra havneansvarlig (feks. en båtforening eller en privatperson) om at de ikke ønsker at deres småbåthavn eller private brygge skal være omfattet av planen, bør kommunen melde fra om dette i oversendelsen til fylkesmannen.

2.5 Hva skal avfallsplanen inneholde opplysninger om?

Avfallsplanen skal utarbeides i henhold til forurensningsforskriften kapittel 20, vedlegg 1 og tilpasses størrelsen på havnen og typen skip som anløper den. I tillegg vil fylkesmannen som grunnlag for å behandle planen ha behov for enkelte tilleggsopplysninger.

Planen skal omfatte alle typer avfall (herunder kloakk) og lasterester fra skip som vanligvis anløper havnen.

Følgende elementer skal inngå i planen:

- Opplysninger om eierskap, type havn, organisering, størrelse og aktivitet
- En beskrivelse av gebyrsystemet
- En vurdering av behovet for mottaksordning i havnen på bakgrunn av behovet til skipene som vanligvis anløper havnen
- En beskrivelse av mottaksordningen mhp. hvilke avfallsfraksjoner som mottas, hvor mottaksanleggene er lokalisert og kapasitet
- En detaljert beskrivelse av rutinene for mottak og innsamling av avfall og lasterester fra skip, herunder variasjon i mottaksanleggenes tilgjengelighet, samt tømmerutiner
- Beskrivelse av rutiner for løpende samråd med havnebrukere, avfallshåndterere, terminaloperatører og eventuelle andre berørte parter
- En beskrivelse av rutiner for melding om utilstrekkelig mottaksordning og oppfølging av disse

I tillegg bør planen der hvor det er relevant, også omhandle:

- Et sammendrag av gjeldende regelverk i forbindelse med levering av avfall
- En beskrivelse av eventuelt utstyr og eventuelle prosesser til forbehandling av avfallet i havnen
- En beskrivelse av metoder for registrering av faktisk bruk av avfallsmottakene i havnen
- En beskrivelse av metoder for registrering av mengdene avfall og lasterester fra skip som mottas
- En beskrivelse av hvordan avfallet og lasterestene fra skip skal håndteres videre

En nærmere konkretisering av hvilke opplysninger en avfallsplan bør inneholde er utdypet i vedlagte sjekklister, se vedlegg 5.

Hvor omfattende disse punktene likevel skal omtales i planen, vil variere med type havn og størrelse. For eksempel vil en havn som kun brukes av fiskebåter eller fritidsbåter for høyst 12 personer forventes å ha en enklere gebyrordning for finansiering av mottaksordningen enn en offentlig trafikkhavn. Dette fordi trafikkhavnen er omfattet av kravet om avkreving av gebyr ved anløp og prinsippet om "no special fee".

For alle private og kommunale havner som hovedsakelig mottar avfall fra fritidsbåter skal kommunen lage en felles avfallsplan, jf. forurensningsforskriften kap. 20, § 20-6. Mal for en slik avfallsplan er utarbeidet av Miljødirektoratet, se vedlegg 3 til denne veilederen. Her har vi forsøkt å tilpasse avfallsplanens omfang til disse havnenes behov for mottaksordninger for avfall.

2.6 Etablering og drift av mottaksordninger

En sentral del av avfallsplanen er en vurdering av behovet for mottaksordninger; om det er et behov for å etablere fysiske mottaksanlegg for avfall i havna, samarbeid med andre havner eller kommunen om felles mottaksordninger for avfall, lokalisering av slike anlegg, inndeling i avfallsfraksjoner, kapasitet og tømmefrekvens. Vi har derfor valgt å vie dette temaet særskilt oppmerksomhet.

For å vurdere behovet for å etablere et mottak for avfall fra skip og denne mottaksordningens størrelse og omfang, bør det gjøres en vurdering av hvilke typer skip som er brukere av den aktuelle havnen. Om mulig bør det innhentes opplysninger fra disse brukerne om hva slags typer og mengder avfall som de normalt har behov for å levere i havnen pr. anløp. For en småbåthavn kan det for eksempel være aktuelt å vurdere behovet for mottaksordninger i forhold til antall båter som legger til kaia i løpet av et år (inkludert gjesteanløp), størrelsen på båtene og ut fra det anslå mengde avfall som genereres samt sesongvariasjoner. Når det vurderes hvordan mottaksordningen dimensjoneres og finansieres, er det nødvendig å ta hensyn til antall gjestebåter som legger til havnen og som ikke er medlem av båtforeningen. Dersom det er hensiktsmessig, kan havneansvarlig også ta hensyn til mengder og typer avfall som oppstår i havnen.

I veilederen for avfallsplaner i havner utarbeidet av Avfall Norge m.fl., er det gjort et forsøk på å anslå dimensjonerende mengder ut fra type skip, se punkt 10 i deres veileder. Dette kan benyttes som et teoretisk grunnlag for å starte opp arbeidet med å etablere en mottaksordning. Etter at mottaket er etablert, kan det være behov for en særskilt tett oppfølging i startfasen for å vurdere behov for tilpasning.

Regelverket legger opp til at det stadig kan være behov for å foreta tilpasninger i mottaksordningen på bakgrunn av tilbakemeldinger fra brukerne av havnen. Dersom en bruker av havnen mener at havnens mottaksordning ikke fungerer tilfredsstillende, at mottaksordningen ikke har tilstrekkelig kapasitet mv., kan brukeren skriftlig henvende seg til den som driver havnen. Les mer om dette i kapittel 2.7 om løpende samråd med brukere av havnen.

For havner som hovedsakelig mottar mindre mengder avfall fra fritidsbåter og som normalt ikke har gjesteanløp, for eksempel private brygger, kan en hensiktsmessig avfallsløsning være at den enkelte båteier tar med avfallet hjem og leverer det sammen med husholdningsavfallet til kommunal renovasjon. Avfallet må da være sortert i henhold til det kommunale renovasjonstilbudet. I slike tilfeller vil det ikke være behov for en særskilt mottaksordning i havnen.

I havneområder hvor det er flere kaier og brygger, kan mottaksordningen bestå av ett sentralt mottaksanlegg eller flere mottaksanlegg med en fordeling i hvor ulike avfallsfraksjoner skal leveres. I slike tilfeller bør mottaksanleggenes plassering med angivelse av hva slags type avfall som kan mottas ved det enkelte anlegg, være angitt på eget kart som er lett tilgjengelig for brukerne.

Det er også behov for å foreta en særskilt vurdering av mottakets inndeling i avfallsfraksjoner. Den som driver en havn kan kreve at avfallet skal være kildesortert. Som et minimum krever avfallsregelverket at elektrisk og elektronisk avfall (EE-avfall) og farlig avfall sorteres ut fra restavfallet og leveres separat til særskilte avfallsmottak, se også vedlegg III i forurensningsforskriften kap. 20 som gir utdypende krav til mottak og håndtering av farlig avfall.

For kjøkken- og matavfall fra transportmidler i internasjonal trafikk gjelder det i tillegg særskilte krav til håndtering i henhold til artikkel 4 og vedlegg II i forordning EF 1774/2002. Denne forordningen blir opphevet ved implementering av [nytt regelverk](#). Dette forventes å

skje om kort tid. Det animalske biproduktregelverket innebærer at havneansvarlig for havner som kan motta slikt avfall må være registrert hos Mattilsynet. Videre må havneansvarlig inngå avtale med en avfallstransportør som er registrert hos Mattilsynet etter biproduktregelverket, og som sørger for at nevnte kjøkken- og matavfall leveres til i et godkjent forbrenningsanlegg. Det er havneansvarliges ansvar å sørge for at avfallet blir destruert etter gjeldene regelverk. Les mer om dette på Mattilsynets hjemmesider [her](#).

Etter at havnen har mottatt avfallet, har havneansvarlig overtatt det juridiske ansvaret for avfallet og plikter å håndtere det videre i samsvar med norsk regelverk, inkludert å levere avfallet til godkjente avfallsmottak. For å dokumentere at disse pliktene overholdes og for løpende å vurdere behov for tilpasninger i mottaksordningen, må det for den enkelte havn skje en registrering av faktisk mottatt avfall, typer og mengder.

Avfallsplanen må derfor gi en beskrivelse av hvordan denne registreringen skal skje og om for eksempel transportøren skal ha et særskilt ansvar for dette. Det bør også klart fremgå av planen hvilke avfallsaktører som har ansvar for å samle inn de ulike avfallsfraksjonene og hvor ofte.

2.7 Løpende samråd med berørte parter og melding om utilstrekkelig mottaksordning

I vedlegg I til forskriften er det et krav om at avfallsplanene skal inneholde prosedyrer for løpende samråd med brukere av havnen, avfallshåndterere, terminaloperatører og andre berørte parter. Hensikten med løpende samråd er å sikre en kontinuerlig prosess med tilpasning av mottaksordningen for de aktuelle havnene for å høyne kvaliteten.

Dette innebærer at det for den enkelte havn må være etablert et system for løpende tilbakemeldinger fra brukere, avfallshåndterere og andre berørte parter om hvordan mottaksordningen fungerer i praksis. Dette kan ivaretas eksempelvis gjennom at det oppgis en epostadresse og eventuelt en kontaktperson som berørte parter kan henvende seg til for den enkelte havn eller at det settes opp en postkasse i havnen hvor slike meldinger fysisk kan formidles til havneansvarlig eller kontaktperson for havneansvarlig. I veilederen utarbeidet av Avfall Norge anbefales det å opprette et brukerforum for å drøfte behovet for mottaksordninger og mulige forbedringer over tid.

Ettersom det vil være særlig viktig å få fram tilbakemeldinger om svakheter eller mangler ved etablert mottaksordning, er det et krav i forskriften om at planen skal inneholde prosedyrer for innberetning av påstander om utilstrekkelige mottaksordning. Vi anbefaler derfor at alle avfallsplaner inneholder et meldingskjema som kan benyttes for slike tilbakemeldinger. Forslag til meldingskjema fremgår av vedlegg 4. Det er rimelig å forvente at det gis en tilbakemelding fra havneansvarlig om hvordan denne meldingen er fulgt opp til den som har meldt fra om mangler ved mottaksordningen.

Ansvaret for å følge opp slike tilbakemeldinger og regelmessig kontakt med brukerne, bør være klart definert i avfallsplanen.

2.8 Når må ny avfallsplan sendes inn?

Havneansvarlige som allerede har oversendt fylkesmannen en avfallsplan, må likevel sende inn en ny avfallsplan innen 1.juli 2014. Før ny innsending til fylkesmannen, må havneansvarlig

vurdere om det er behov for å oppdatere avfallsplanen, eventuelt sette i gang en prosess med å endre denne dersom det har skjedd vesentlige endringer siden den opprinnelig ble laget.

Det er et krav i forskriften om at avfallsplanene skal sendes inn for ny godkjenning hvert tredje år uavhengig om det har skjedd vesentlige endringer eller ikke. Når fylkesmannen har mottatt planene, skal disse godkjennes fortløpende og deretter gjelder godkjenningen for tre år av gangen, regnet fra godkjenningsdatoen.

Når avfallsplanen er i ferd med å utløpe, må den ansvarlige for planen vurdere om det er behov for å foreta faktiske endringer i planens innhold. Dette avhenger av om det siden forrige avfallsplan ble laget har skjedd endringer og hva endringene består av. Det er viktig at havneansvarlig i samråd med havnens brukere foretar en gjennomgang av eksisterende avfallsplan og vurderer behovet for å foreta endringer i de etablerte mottaksordningene minimum hvert tredje år. Senest tre måneder før godkjenningen til en avfallsplan utløper, må den ansvarlige for planen (havneansvarlig eller kommunen) sende inn en revidert avfallsplan. Det gir et system hvor hver avfallsplan følger sin individuelle 3-årsperiode for godkjenning, revidering og re-godkjenning, som følge av at avfallsplanene blir godkjent på ulike tidspunkt. Det bør i forbindelse med re-godkjenning fremgå av oversendelsen til fylkesmannen om det har blitt gjort endringer i avfallsplanen og i så fall hvilke, da dette vil forenkle re-godkjenningen.

I tillegg er havneansvarlig forpliktet til å revidere planen oftere enn hvert tredje år med påfølgende innsending til fylkesmannen for re-godkjenning, hvis det har skjedd en *vesentlig endring som påvirker driften av havna*. En vesentlig endring kan være en endring i havnens formål som at en fiskerihavn blir til en småbåthavn. Andre eksempler på slike vesentlige endringer er utvidelser av havnen eller mer omfattende endringer i mottaksordningen.

Avfallsplanen må i noen tilfeller likevel ajourføres uten at dette utløser behov for ny godkjenning av fylkesmannen. Dette kan for eksempel være ved endring i organisasjonsform, hvem som er havneansvarlig eller kontaktperson for brukerne, uten at driften av havnen eller mottaksordningen er berørt.

Om noe skal betraktes som en vesentlig endring må vurderes konkret i hvert enkelt tilfelle.

For de fellesplaner for småbåthavner som kommunene har utarbeidet, er havneansvarlig ansvarlig i henhold til § 20-6 for å melde i fra til kommunen om det har skjedd vesentlige endringer og behov for å revidere avfallsplanen.

3. Godkjenning av avfallsplan

3.1 Om fylkesmannens oppgave

Miljødirektoratet forventer at fylkesmannen fortløpende gjennomgår og vurderer innsendte avfallsplaner i 2014 og ved senere endringer. Vær oppmerksom på at det legges opp til maksimum 3 måneders saksbehandlingstid for behandling ved senere endringer av avfallsplanene.

Miljødirektoratet ønsker at anløpshavner og større industrihavner gis høyest prioritet, da dette er havner som er forventet å representere størst miljøfare dersom regelverket ikke følges opp i tilstrekkelig grad. Lavest prioritet har planer for havner som består av private brygger og lignende.

Fylkesmannen skal ved gjennomgang av planen vurdere om alle krav i forskriftens vedlegg 1 er oppfylt. Det vil si, om alle momenter som er listet opp der, er omtalt i den utstrekning dette er relevant for den eller de havner som planen gjelder for.

Til hjelp for denne gjennomgangen har vi laget en sjekklister, se vedlegg 5. I kommentarfeltet kan du skrive stikkord som beskriver kvaliteten på omtalen av det enkelte punkt. For eksempel ser vi for oss at en stor trafikkhavn bør ha en vesentlig mer omfattende og kompleks mottaksordning på land for avfall oppstått om bord i større fartøy/skip, samt system for jevnlig revurdering av ordningen, enn en liten småbåthavn.

Det kan være aktuelt å etablere et samarbeid med Mattilsynet om oppfølging og tilsyn med havner hvor det mottas kjøkken- og matavfall fra skip i internasjonal trafikk, da mottak og håndtering av slikt avfall omfattes av biproduktforordningen, se nærmere punkt 3.6.

3.2 Retningslinjer for godkjenning

Vedlegg 1 i forskriften kapittel 20 angir en rekke krav til hva en avfallsplan for mottak og håndtering av avfall fra skip skal og bør inneholde.

Alle skal-punktene som listes opp skal være omtalt i avfallsplanen i et tilstrekkelig omfang, for at planen skal kunne godkjennes, mens mangelfull ivaretagelse av bør-kravene ikke bør medføre at planen ikke godkjennes. I stedet bør dette påpekes i den tilbakemeldingen fylkesmannen gir i forbindelse med godkjenningen av planen.

Dersom en felles avfallsplan for småbåthavner ol. utarbeidet av kommunen ikke omfatter alle havner av denne typen som angitt i havneoversikten, bør fylkesmannen vurdere om planen likevel kan godkjennes for de havner som er omfattet av planen. Hvis manglene skyldes at havneansvarlig for en eller flere småbåthavner ikke har bidratt med tilstrekkelige opplysninger, slik de er pliktige til, bør kommunen indikere dette i oversendelsen til fylkesmannen. Tilsvarende gjelder dersom en eller flere privatpersoner som eiere av brygger har motsatt seg å være inkludert i avfallsplanen. Fylkesmannen må da vurdere oppfølging av de havneansvarlige som ikke har oppfylt sine plikter i forhold til risiko for miljøkonsekvenser.

Godkjenning av en avfallsplan er et enkeltvedtak etter forvaltningsloven, og skal være skriftlig. Det anses ikke nødvendig å varsle vedtaket på forhånd, jf. forvaltningsloven § 16 tredje ledd bokstav c. Vedtaket sendes i brev fra fylkesmannen til den ansvarlige for

utarbeidelsen av planen og med kopi til alle berørte parter. Alternativt kan vedtaket sendes elektronisk, dersom parten uttrykkelig har godtatt dette og oppgitt korrekt e-postadresse.

Fylkesmannen får selv vurdere om kopi av utfylt sjekklister skal vedlegges brevet, men det kan være hensiktsmessig med tanke på senere revisjoner og re-godkjenninger av planene.

Forslag til standardbrev for godkjenning av en avfallsplan fremgår av vedlegg 6.

Muligheten til å ta gebyr for godkjenning er vurdert i forbindelse med endring av forurensningsforskriften kap.20. Gebyr-regelverket åpner dessverre ikke for å ta gebyr for godkjenning av en avfallsplan.

3.3 Hvordan gå fram dersom avfallsplanen ikke er tilstrekkelig eller ikke mottatt?

Dersom havneansvarlig unnlater å levere eller leverer en mangelfull avfallsplan, bør fylkesmannen aller først ta kontakt med den aktuelle havneansvarlige for å etterspørre plan eller ytterligere informasjon. Om nødvendig, kan fylkesmannen gi pålegg til den havneansvarlige. jf. § 20-12. Det praktiske virkemiddelet vil her være vedtak om tvangsmulkt, jf. § 41-6 jf. forurensningsloven § 73. Fylkesmannen bør i varselet om tvangsmulkt påpeke hva som eventuelt mangler, og varsle om at det vurderes å treffe vedtak om tvangsmulkt på et gitt beløp, dersom kravene ikke etterkommes innen en rimelig frist. Overholdes ikke denne fristen, er neste skritt å treffe vedtak om tvangsmulkt. I vedtaket må det settes en ny frist for oppfyllelse, og hvis ikke manglene er rettet opp innen denne fristen, inntreer tvangsmulkten.

Her gjelder for øvrig samme prioritering som nevnt i punkt 4.1.

Dersom en mottatt plan ikke kan godkjennes, må fylkesmannen også formidle dette til den ansvarlige for planen. Det bør tydelig fremgå av tilbakemeldingen hvilke punkter i vedlegg 1 eller sjekklister som mangler eller er utilstrekkelig omtalt i planen. Dette kan for eksempel være manglende mottak for farlig avfall ved en større trafikkhavn. For en felles avfallsplan for småbåthavner og private brygger kan vesentlige mangler for eksempel være mangelfull angivelse av hvilke havner som omfattes av avfallsplanen og om mottaksordningen fremstår som utilstrekkelig.

Vedlegg I

Kapittel 20. Levering og mottak av avfall og lasterester fra skip

Fastsatt med hjemmel i lov 9. juni 1903 nr. 7 om Statskontrol med Skibes Sjødygtighed m.v. Hjemmel er endret til lov 16. februar 2007 nr. 9 om skipssikkerhet (skipssikkerhetsloven) § 2, § 31, § 33, § 35 og § 37, jf. delegeringsvedtak 16. februar 2007 nr. 171 og lov 26. juni 1998 nr. 47 om fritids- og småbåter § 20 og § 38, jf. delegeringsvedtak 27. november 1998 nr. 1095 og delegeringsvedtak/kgl.res. ift. kap. 5. Videre fastsatt med hjemmel i lov 13. mars 1981 nr. 6 om vern mot forurensninger og avfall (Forurensningsloven) kapittel 5. Jf. EØS-avtalen vedlegg XIII nr. 56i (direktiv 2000/59/EF endret ved direktiv 2002/84/EF).

0 Hjemmel endret ved forskrift 29 juni 2007 nr. 820 (i kraft 1 juli 2007).

I. Generelle bestemmelser

§ 20-1. Formål

Dette kapitlets formål er å verne det ytre miljø ved å sikre etablering og drift av tilfredsstillende mottaksordninger for avfall og lasterester fra skip, og å sørge for at avfall og lasterester fra skip blir levert til mottaksordning i havn.

§ 20-2. Virkeområde

Dette kapitlet gjelder

- a) alle norske og utenlandske skip, herunder fiskefartøy, fritidsbåter, krigsskip, militære hjelpefartøy eller andre skip som eies eller drives av den norske eller av en utenlandsk stat, som anløper norsk havn,
- b) alle norske havner som normalt anløpes av skip som omfattes av bokstav a.
- c) Avsnitt III Melding og levering av avfall og lasterester gjelder for norske skip som anløper havn innenfor EØS-området.

§ 20-3. Definisjoner

I dette kapitlet betyr

1. *avfall fra skip*: enhver form for avfall, herunder kloakk, og andre rester enn lasterester som oppstår mens et skip er i drift, og som omfattes av vedleggene I (olje), IV (kloakk), V (søppel) og VI (utslipp til luft) til MARPOL 73/78, ¹ og lasterelatert avfall som definert i retningslinjene for gjennomføringen av vedlegg V til MARPOL 73/78,
2. *lasterester*: rester av lastematerialer i lasterom eller tanker etter at lossing og rengjøring er avsluttet, herunder også restmengder og søl ved lasting/lossing,
3. *skip*: enhver type sjøgående fartøy som opererer i det marine miljø, inklusive hydrofoilibåter, luftputefartøyer, undervannsfartøyer og flytende innretninger,

4. *fritidsbåt*: enhver flytende innretning som er beregnet på og i stand til å bevege seg på vann, og som brukes utenfor næringsvirksomhet,
5. *havn*: et sted eller geografisk område som er utstyrt med innretninger og utstyr som gjør det mulig å motta skip, inkludert fiskefartøy og fritidsfartøy,
6. *norsk havn*: havn som er undergitt norsk jurisdiksjon, herunder på Svalbard og Jan Mayen,
7. *EØS-område*: i denne forskriften skal en henvisning til EØS-området også gjelde som en henvisning til Svalbard og Jan Mayen,
8. *havneansvarlig*: den som driver havnen. Der ingen driver havnen, er eier av havnen å anse som havneansvarlig,
9. *mottaksordning*: enhver innretning som er egnet til å motta avfall eller lasterester fra skip. Dette inkluderer stasjonære innretninger, så vel som flytende og mobile enheter,
- 10 *rutegående skip*: skip som transporterer passasjerer eller last mellom bestemte steder eller bestemte strekninger, til fastsatte tider.

0 Endret ved forskrifter 24 jan 2006 nr. 119, 29 juni 2007 nr. 820 (i kraft 1 juli 2007), 3.okt 2013 nr. 1201.

1 Den internasjonale konvensjon om hindring av forurensning fra skip med senere endringer.

§ 20-4. Ansvar

Rederiet, skipsføreren og andre som har sitt arbeid om bord skal utføre sine plikter i henhold til skipssikkerhetsloven og med de utfyllende bestemmelser som følger av forskriften her. Havneansvarlig skal sørge for at bestemmelsene i dette kapitlet blir fulgt, slik det fremgår av den enkelte paragraf.

0 Endret ved forskrift 29 juni 2007 nr. 820 (i kraft 1 juli 2007).

II. Mottaksordninger i havner

§ 20-5. Etablering og drift av mottaksordninger

Havneansvarlig skal ut fra behovet for levering, sørge for etablering og drift av mottaksordninger for avfall og lasterester fra skip i havnen. Mottaksordningene skal være tilstrekkelige til å dekke et normalt behov for levering i havnen, uten at skipene forsinkes unødig.

For mottak av avfall og lasterester som er å betrakte som farlig avfall i henhold til § 11-4 i forskrift 1. juni 2004 nr. 930 om gjenvinning og behandling av avfall, gjelder dette kapitlets bestemmelser i vedlegg III.

§ 20-6. Avfallsplaner og rapportering

Havneansvarlig plikter å utarbeide en avfallsplan i samråd med berørte parter, herunder spesielt brukere av havnen eller deres representanter. For havner som hovedsakelig mottar avfall fra fritidsbåter, skal kommunen i samråd med havneansvarlige og berørte parter utarbeide en felles avfallsplan. Havneansvarlige som ikke gir kommunen nødvendige opplysninger, er selv ansvarlig for å utarbeide en egen avfallsplan.

Kommuner og havneansvarlige kan i felleskap utarbeide avfallsplaner, under forutsetning av at behovet for og tilgangen til mottaksordninger spesifiseres.

Avfallsplanen skal utarbeides i henhold til dette kapitlets vedlegg I og gjeldende bestemmelser for avfallshåndtering. Avfallsplanen skal godkjennes av fylkesmannen. For eksisterende havner skal avfallsplan oversendes fylkesmannen senest 1. juli 2014. Ved etablering av ny havn skal godkjent avfallsplan foreligge før havnen tas i bruk.

Avfallsplanen skal evalueres og oversendes fylkesmannen for ny godkjenning minst hvert tredje år og ved vesentlige endringer i driften av havnen. Godkjenningen gjelder i tre år fra den dato fylkesmannen godkjente planen. Ved ny godkjenning må utkast til avfallsplan sendes fylkesmannen senest tre måneder før gjeldende avfallsplan utløper.

Kommunen skal lage en oversikt over alle havner innenfor kommunen, som skal sendes fylkesmannen innen 1. januar 2014. Oversikten skal oppdateres og sendes fylkesmannen på nytt ved vesentlige endringer.

0 Endret ved forskrift 3 okt 2013 nr. 1201.

III. Melding og levering av avfall og lasterester

§ 20-7. Meldeplikt

Skipsføreren på alle skip som er underveis til en havn innenfor EØS-området, unntatt rutegående skip og fritidsbåter godkjent for høyst 12 personer, skal gi melding om levering av avfall og lasterester i havnen til havneansvarlig eller den han utpeker

- a) minst 24 timer før anløp, dersom anløpshavnen er kjent,
- b) så snart anløpshavnen er kjent, dersom denne opplysningen først er tilgjengelig mindre enn 24 timer innen anløp, eller
- c) senest ved avgang fra foregående havn, dersom reisen varer mindre enn 24 timer.

Melding skal gis i henhold til bestemmelsene i vedlegg II til dette kapitlet, og opplysningene skal oppbevares om bord i det minste til neste anløpshavn, og skal kunne forevises Sjøfartsdirektoratet. Skip med hyppige anløp innenfor 24 timer og skip som anløper havner hvor det ikke betales kaiavgift, skal gi melding til den havnen hvor avfall skal leveres. Dersom skipets neste anløpshavn befinner seg utenfor de nordiske landene, skal utfylt melding foreligge på engelsk.

§ 20-8. (Opphevet 1 juli 2012 ved forskrift 4 juni 2012 nr. 489)

0 Endres 1. april 2014 ved forskrift 29 jan 2014 nr. 77.

IV. Finansiering av mottaksordninger

§ 20-9. Avfallsgebyrer

Omkostningene forbundet med mottak og videre håndtering av avfall fra skip, skal dekkes ved innkreving av avfallsgebyrer fra de skip som anløper havnen. Gebyr som nevnt skal innkreves uavhengig av om det leveres avfall fra skipet til mottaksordningen.

Gebyr for lasterester kan likevel ikke innkreves med mindre lasterester blir levert.

Gebyret skal differensieres ut fra tilbudet av mottaksordninger. Gebyrets størrelse fastsettes av havneansvarlig og skal ikke overstige omkostningene forbundet med mottaksordningene for de enkelte fartøysgrupper i havnen.

Gebyret kan innkreves av havneansvarlig for hvert anløp eller som årsgebyr, sesonggebyr eller liknende.

Fritidsbåter godkjent for høyst 12 personer og fiskebåter skal ikke avkreves gebyr ved anløp, med mindre de også plikter å betale havneavgift eller annet gebyr for leie av kai plass. Når det ikke betales gebyr ved anløp, kan det avkreves betaling ved levering av avfall.

I tilfelle som angitt i § 20-10 siste ledd kan det innkreves tilleggsgebyr.

§ 20-10. Beregning av gebyret

Gebyr for oljeavfall skal beregnes på grunnlag av skipets bruttotonnasje eller på grunnlag av skipets ytre mål, på tilsvarende måte som for de ordinære havneavgiftene, samt antall seilingsdøgn siden forrige leveringshavn.

Gebyr for lasterester skal beregnes på grunnlag av type og mengde rester som leveres.

Gebyr for levering av kloakk skal beregnes på grunnlag av antall personer som skipet har tillatelse til å transportere eller antall besetningsmedlemmer, samt antall seilingsdøgn siden forrige leveringshavn.

Gebyr for søppel skal beregnes på grunnlag av antall personer som skipet har tillatelse til å transportere eller antall besetningsmedlemmer, samt antall seilingsdøgn siden forrige leveringshavn.

Gebyr for rutegående skip og andre skip med hyppige anløp kan beregnes særskilt, blant annet på grunnlag av hvilke mengder avfall som kan forventes levert til havnen fra skipet.

Tilleggsgebyr kan innkreves for skip som ikke overholder meldeplikten i § 20-7, dersom leveringen medfører merkostnader for havnen. Tilleggsgebyr kan dessuten innkreves for skip som leverer særdeles store mengder avfall, sett i forhold til skipets størrelse, type og seilingstid. Tilleggsgebyret skal fastsettes som et prosentvis tillegg.

§ 20-11. Fradrag i eller bortfall av gebyr

Det skal gis fradrag i gebyret dersom skipets miljømessige konstruksjon, utstyr eller drift på en ikke uvesentlig måte bidrar til at

- a) mengden avfall fra skipet til mottaksordningen reduseres, eller

b) håndtering av avfallet fra skipet blir rimeligere på land (f.eks. gjennom sortering). Størrelsen på fradraget i gebyret fastsettes av havneansvarlig.

Bortfall av gebyr kan skje dersom

a) avfall fra skipet leveres fast i annen havn, eller

b) særlige hensyn tilsier det

V. Avsluttende bestemmelser

§ 20-12. Tilsyn

Sjøfartsdirektoratet skal føre tilsyn med at skipenes plikter etter dette kapitlet overholdes, og kan i den forbindelse gi pålegg til skipsfører. Fylkesmannen skal føre tilsyn med at havnenes plikter etter dette kapitlet overholdes, med unntak av plikten etter § 20-8, og kan i den forbindelse gi pålegg til havneansvarlig.

0 Endres 1 april 2014 ved forskrift 29 jan 2014 nr. 77.

§ 20-13. Unntak

Sjøfartsdirektoratet eller Fylkesmannen kan etter søknad gjøre unntak fra dette kapitlets krav. Særlige grunner må gjøre unntaket nødvendig, og det må være miljø- og sikkerhetsmessig forsvarlig. Unntak kan bare gjøres når det ikke er i strid med internasjonal overenskomst Norge har sluttet seg til.

§ 20-14. Ikrafttredelse

Dette kapitlet trer i kraft for utenlandske skip på Svalbard og Jan Mayen fra den tid Kongen bestemmer.

0 Tilføyd ved forskrift 29 juni 2007 nr. 820 (i kraft 1 juli 2007).

Vedlegg I

Krav til planer for mottak og håndtering av avfall i havner

Planene skal omfatte alle typer avfall og lasterester fra skip som vanligvis anløper havnen, og skal utarbeides i samsvar med størrelsen på havnen og typen skip som anløper den.

Følgende punkter skal inngå i planene:

- en vurdering av behovet for mottaksanlegg i en havn på bakgrunn av behovet til de skipene som vanligvis anløper havnen,
- en beskrivelse av mottaksanleggenes type og kapasitet,
- en detaljert beskrivelse av prosedyrene for mottak og innsamling av avfall og lasterester fra skip,

- en beskrivelse av gebyrsystemet,
- prosedyrer for innberetning av påstander om utilstrekkelige mottaksanlegg,
- prosedyrer for løpende samråd med havnebrukere, avfallshåndterere, terminaloperatører og andre berørte parter, og
- typer og mengder avfall og lasterester fra skip som mottas og håndteres.

Planene bør dessuten inneholde følgende:

- et sammendrag av gjeldende lovgivning og formalitetene i forbindelse med levering,
- opplysninger om hvem som er ansvarlig(e) for gjennomføring av planen,
- en beskrivelse av eventuelt utstyr og eventuelle prosesser til forbehandling av avfallet i havnen,
- en beskrivelse av metoder for registrering av faktisk bruk av mottaksanleggene i havnen,
- en beskrivelse av metoder for registrering av mengdene avfall og lasterester fra skip som mottas, og
- en beskrivelse av hvordan avfallet og lasterestene fra skip skal håndteres videre.

Prosedylene for mottak, innsamling, lagring, behandling og videre håndtering bør i alle henseender være i samsvar med et program for miljøforvaltning som er egnet til å gradvis redusere miljøvirkningene av disse aktivitetene. Slikt samsvar anses å foreligge dersom prosedyrene er i samsvar med EØS-avtalen vedlegg XX nr. 2f (forordning (EØF) nr. 1836/93 av 29. juni 1993 om frivillig deltakelse for industriforetak i en miljøstyrings- og miljørevisjonsordning (EMAS-ordningen)).

Opplysninger som skal stilles til rådighet for alle brukere av havnen

- en kort henvisning til den vesentlige betydningen av korrekt levering av avfall og lasterester fra skip,
- mottaksanleggenes plassering for hver kai plass med diagram/kart,
- en liste over avfall og lasterester som vanligvis behandles,
- en liste over kontaktpunkter, operatører og tjenester som tilbys,
- en beskrivelse av leveringsprosedyrene,
- en beskrivelse av avgiftssystemet, og
- prosedyrene for innberetning av påstander om utilstrekkelige mottaksanlegg.

Vedlegg II

OPPLYSNINGER SOM SKAL MELDES FØR ANLØP I HAVNEN I ... .. (anløpshavn som omtalt i § 20-7)

1. Skipets navn, kjenningssignal og, dersom det foreligger, dets IMO-identifikasjonsnummer:
2. Flaggstat:
3. Forventet anløpstidspunkt:
4. Forventet avseilingstidspunkt:
5. Forrige anløpshavn:
6. Neste anløpshavn:
7. Siste havn der avfall ble levert, og dato for dette:
8. Skal

☐	alt	☐	deler av	☐	ikke noe av	☐	(Kryss av for det som passer)
--------------------------	-----	--------------------------	----------	--------------------------	-------------	--------------------------	-------------------------------

avfallet leveres til mottaksanlegget i havnen?

9. Type og mengde av avfall og rester som skal leveres og/eller beholdes om bord, og prosentdel av maksimal lagringskapasitet:

Ved levering av alt avfall skal annen kolonne fylles ut der det er relevant.

Ved levering av deler av eller ikke noe avfall skal alle kolonnene fylles ut.

Type	Avfall som skal leveres (m ³)	Maksimal lagringskapasitet til rådighet (m ³)	Avfallsmengde som beholdes om bord (m ³)	Havn der resten av avfallet vil bli levert	Antatt avfallsmengde som blir generert mellom meldingen og neste anløpshavn (m ³)
1. Spillolje					
Slam					
Bunnvann					
Andre (spesifiseres)					
2. Søppel					
Næringsmiddelavfall					
Plast					
Andre					
3. Kloakk ¹					

4. Lasterelatert avfall ² (spesifiser)					
5. Lasterester ¹ (spesifiser)					
6. Kildesortering - avfallsreduksjon (spesifiser)					

1 Utslipp av kloakk til sjøs kan foretas i overensstemmelse med regel 11 i vedlegg IV til Marpol 73/78. Hvis det er hensikten å foreta et tillatt utslipp til sjøs, skal feltene om kloakk ikke utfylles.

2 Kan være anslag.

Merknader:

1. Disse opplysningene kan brukes til havnestatskontroll og andre inspeksjonsformål.
2. Dette skjemaet skal fylles ut med mindre skipet omfattes av et unntak i henhold til § 20-7.

Jeg bekrefter

at ovenstående opplysninger er nøyaktige og korrekte, og

at det er tilstrekkelig lagringskapasitet til rådighet om bord til å oppbevare alt avfall som genereres mellom denne meldingen og neste havn der avfallet skal leveres.

Dato.....

Tidspunkt.....

Underskrift.....

0 Endret ved forskrift 24 aug 2010 nr. 1291 (i kraft 31 okt 2010).

Vedlegg III

Standardiserte krav for mottak av farlig avfall fra skip

1. Formål

Formålet med disse standardiserte kravene for mottak av farlig avfall fra skip er å sikre at slike ordninger for mottak av farlig avfall drives miljømessig forsvarlig. Det er havneansvarlig som har ansvar for å sikre at kravene blir fulgt.

2. Beskrivelse av ordninger for mottak av farlig avfall fra skip i havner

Med ordninger for mottak av farlig avfall fra skip siktes det til:

- betjent, stasjonært mottak av farlig avfall (mottaksplass e.l.),

- ubetjente, stasjonære mottak av farlig avfall (miljøstasjoner e.l.),
- mobilt mottak/innsamling av farlig avfall (henteordning e.l.),
- lagring av farlig avfall.

2.1 Betjent, stasjonært mottak

Med betjent, stasjonært mottak menes mottak der skip kan levere farlig avfall i henhold til forskrift om gjenvinning og behandling av avfall kapittel 11. Mottaket kan kombineres med lager for farlig avfall.

2.2 Ubetjente, stasjonære mottak

Med ubetjente, stasjonære mottak, også kalt miljøstasjoner, menes boder, containere e.l. plassert på sentrale steder i havneområdet. Mottaket er begrenset til farlig avfall fra fritidsfartøy. Båteierne plasserer selv avfall i mottaket. På grunn av deklarasjonsplikten tas det her kun imot farlig avfall fra fritidsfartøyer.¹

2.3 Mobilt mottak/innsamling

Med mobilt mottak/innsamling menes henting av avfall i havneområdet ved anløp av skip og fiskefartøyer som skal levere farlig avfall. Denne ordningen er betinget av at det foreligger en avtale mellom havneansvarlig og en godkjent innsamler av farlig avfall.

2.4 Lagring av farlig avfall

Med lagring av farlig avfall menes oppbevaring av farlig avfall på lager i påvente av transport til godkjent gjenvinning eller sluttbehandling, eller til annet anlegg godkjent av Miljødirektoratet eller Fylkesmannen.

3. Farlige avfallstyper

På mottak for farlig avfall fra skip som er etablert i medhold av denne forskriften og som er omfattet av unntaksbestemmelsen i forskrift om gjenvinning og behandling av avfall kapittel 11 § 11-7 bokstav d, er det tillatt å motta de farlige avfallstypene som er definert i § 11-4 i forskrift om gjenvinning og behandling av avfall.

4. Andre avfallstyper

Disse standardiserte kravene omfatter ikke mottak av avfall i følgende ADR² - klasser: eksplosive stoffer (klasse 1) og radioaktive materialer (klasse 7) eller stoffer med tilsvarende egenskaper. Myndigheten for nevnte stoffer og materialer er henholdsvis Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) og Statens strålevern. Infeksjonsfremmende stoffer (klasse 6.2) er heller ikke omfattet av dette vedleggets standardiserte krav. Regulering av denne avfallstypen er under utvikling av Landbruksdepartementet, Helsedepartementet og Miljøverndepartementet.

5. Ansvar

Det er den ansvarlige for anlegg som omfattes av unntaket i forskrift 1. juni 2004 nr. 930 om gjenvinning og behandling av avfall kapittel 11 § 11-7 bokstav d, som må sørge for at mottaket og driften av mottaket som minimum tilfredsstiller de standardiserte kravene.

6. Sikring mot forurensning - generelle krav

6.1 Kompetanse

Den som driver mottaksordningene for farlig avfall og det personell som håndterer farlig avfall, plikter å ha nødvendig kunnskap og kompetanse om farlig avfall slik at dette sikres forsvarlig håndtering.

Plan for kompetanseoppbygging: havneansvarlig skal ha en plan for hvordan kompetansen skal økes. De personene som har sitt virke ved mottaket skal ifølge planen øke sin kompetanse og holde seg oppdatert i forhold til gjeldende regler og normer samt utvikle sin kompetanse om stoffer/avfall som kan leveres til mottaket. Plan for kompetanse og kunnskapsøkning skal kunne dokumenteres (f.eks. i internrutinene).

6.2 Forebygging

Havneansvarlig plikter å gjennomføre nødvendige tiltak for å unngå at forurensning skal oppstå. Farlig avfall som oppbevares i påvente av levering/henting før behandling eller annen disponering, skal sikres slik at det farlige avfallet ikke medfører avrenning til grunn, avløpsnett eller annen resipient. Eventuelt spill skal kunne samles opp.

6.3 Håndtering

Håndtering av farlig avfall skal foregå slik at forurensning ikke oppstår. Farlig avfall skal ikke blandes med annet avfall. Oppsamlet spill og/eller vann som er forurenset med farlig avfall, skal håndteres som farlig avfall.

6.4 Beredskap

Havneansvarlig skal sørge for å ha en nødvendig beredskap for å hindre, oppdage eller stanse akutt forurensning. Beredskapsplikten omfatter også utstyr til å fjerne og begrense virkningen av forurensningen og omfanget av skadene og ulempene som kan inntreffe. Det skal f.eks. til enhver tid eksistere tilstrekkelig lager med absorpsjonsmidler og annet nødvendig utstyr, inklusiv verneutstyr, for å kunne ta hånd om spill og lekkasjer av farlig avfall. Beredskapen skal stå i et rimelig forhold til sannsynligheten for akutt forurensning og omfanget av skadene og ulempene som kan inntreffe. Ved visse mengder brannfarlig vare må tillatelse innhentes fra Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB).

6.5 Varsling

Akutt forurensning eller fare for akutt forurensning skal varsles i samsvar med forskrift om varsling av akutt forurensning eller fare for akutt forurensning.

7. Krav til mottak

7.1 Betjent, stasjonært mottak

I åpningstiden skal anlegget være betjent. Utenom åpningstiden skal det farlige avfallet være sikret mot adgang for uvedkommende. Den som driver mottaket, plikter å ta imot alle de farlige avfallstypene som nevnt i punkt 3. Den som driver mottaket, skal minst en gang pr. uke vurdere behov for tømning og frakt til godkjent lager eller behandlingsanlegg.

Ved plasseringen av mottaket skal det tas hensyn til ulempe for naboer og fare for forurensning i spesielt sårbare områder.

7.2 Ubetjente, stasjonære mottak

Mottaket skal være avlåst. Ved mottaket skal det finnes informasjon om hvilke farlige avfallstyper som kan plasseres i mottaket. Det stilles ikke krav til at mottaket skal ta imot alle typer farlig avfall.

Mottaket må ha tilstrekkelig kapasitet. Det skal påses at avfall ikke hensettes utenfor mottaket. Den som driver mottaksordningen må minst en gang pr. uke vurdere behovet for tømning.

Ved plasseringen av mottaket skal det tas hensyn til ulempe for naboer og fare for forurensning i spesielt sårbare områder.

7.3 Mobilt mottak/innsamling

Den som henter/samler inn farlig avfall fra skip etter avtale med havneansvarlig, skal råde over ADR-godkjent transportmateriell. Bruk og vedlikehold skal foregå i overensstemmelse med gjeldende lover og forskrifter.

Mottatt og hentet avfall skal innen 24 timer fraktes til anlegg godkjent av forurensningsmyndighetene. Det vises spesielt til Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskaps eget regelverk om vegtransport av farlig gods (ADR).

7.4 Lagring av farlig avfall

Det kan lagres inntil 100 tonn farlig avfall. Farlig avfall kan oppbevares i inntil 6 måneder før viderelevering. Farlig avfall skal lagres slik det er beskrevet ovenfor under punkt 6 Sikring mot forurensning. Lageret skal være slik at forsvarlig inspeksjon og håndtering kan utføres. Det farlige avfallet skal lagres slik at det lett kan flyttes, f.eks. på paller. Stoffer som ifølge ADR ikke kan samlastes, skal lagres på atskilte områder.

Ved plasseringen av mottaket skal det tas hensyn til ulempe for naboer og fare for forurensning i spesielt sårbare områder.

8. Deklarering

Ved mottak av farlig avfall fra skip, med unntak av fritidsfartøyer, skal havneansvarlig påse at avfallsbesitter har deklarerert det farlige avfallet. Avfallsbesitter er selv ansvarlig for at deklarasjonen er korrekt utført. Ved mottak av farlig avfall fra fritidsfartøyer skal havneansvarlig deklarasjonen avfallet. Farlig avfall fra fritidsfartøyer skal være deklarasjonen senest idet avfallet forlater mottaket.

All deklarerings skal skje på deklarasjonsskjema godkjent av Miljødirektoratet. Består en leveranse av flere avfallstyper, skal det være minst én deklarasjon for hver avfallstype. Gjenpart av alle deklarasjonsskjemaer skal sendes til Miljødirektoratet, eller til den som Miljødirektoratet utpeker, innen den 15. i den etterfølgende måned, jf. forskrift om gjenvinning og behandling av avfall kapittel 11 § 11-11.

9. Journalføring og rapportering

Havneansvarlig skal føre journal som omfatter alle nødvendige opplysninger om farlig avfall. Journalen skal inneholde opplysninger om mengde farlig avfall, typer farlig avfall, deklarasjonsnummer, avfallets opprinnelse mv. Journalene skal være lett tilgjengelige ved kontroll. De skal oppbevares i minst 3 år.

Fylkesmannen kan pålegge havneansvarlig å sende forurensningsmyndighetene eller andre offentlige organer kopier eller sammendrag av alle journaler.

0 Endret ved forskrifter 21 juni 2010 nr. 1073, 15 mars 2013 nr. 284 (i kraft 1 juli 2013).

1 Fordi mottaket ikke er betjent, bortfaller avfallsbesitters mulighet til å deklare avfallet.

Siden virksomheter i henhold til forskrift om gjenvinning og behandling av avfall, kapittel 11 § 11-11 er pliktig til å deklare sitt farlige avfall, skal man på ubetjente mottak kun ta imot farlig avfall fra fritidsfartøyer.

2 ADR: Europeisk avtale om internasjonal vegtransport av farlig gods.

Vedlegg 2

Kommentarer til kap.20

Til § 20-1 Formål

Kapittel 20 i forurensningsforskriften har som formål å verne det ytre miljø ved å sikre at mottaksordningene for avfall i norske havner fungerer tilfredsstillende i forhold til skipsfartens behov for å levere avfall. Formålet er også å sikre at skip i større grad enn i dag leverer avfall til mottaksordninger på land gjennom å pålegge leveringsplikt, og ved å utforme avgiftssystemet slik at skip ikke lenger har økonomiske grunner til å slippe ut avfall.

Til § 20-2 Virkeområde

Bestemmelsene i kapittel 20 i forurensningsforskriften gjelder for alle norske og utenlandske skip, herunder fiskefartøy, fritidsbåter, krigsskip, militære hjelpefartøy eller andre skip som eies eller drives av den norske eller av en utenlandsk stat, som anløper norske havner, jf. forskriften § 20-2. Begrepet "skip" har dermed et videre virkeområde enn hva som gjelder i alminnelig dagligtale. EU-regelverket som det norske regelverket bygger på, skiller ikke mellom store og små havner, private eller offentlige, eller hvilken aktivitet eller formål havnene har. Dette innebærer at alle havner, også små, private brygger som er utstyrt med innretninger og utstyr som gjør det mulig å motta et skip, jf. definisjonen av "havn" i forskriftens § 20-3, er omfattet av regelverket og kravet om å utarbeide avfallsplaner.

Tillegget i § 20-2 bokstav c innebærer at norske skip har meldeplikt og leveringsplikt også når de anløper en havn innenfor EØS-området, jf. avsnitt III i kapittel 20.

Til § 20-3 Definisjoner

Bestemmelsene i kapittel 20 er basert på Den internasjonale konvensjon om hindring av forurensing fra skip (MARPOL 73/78) med senere endringer. Konvensjonen fastsetter hvilke former for avfall det er forbudt å slippe ut i havmiljø, og som krever at det foreligger tilstrekkelige mottaksanlegg i havner. Det er videre uttrykkelig presisert i direktivet at avfall fra skip og lasterester betraktes som avfall i henhold til art. 1 bokstav a i direktiv 75/442/EØF av 15. juli 1975 om avfall.

Etter regelverksendring 3. oktober 2013 er definisjonen av havneansvarlig endret til den som driver havnen. Dersom ingen anses for å drive havnen, er eier av havnen å anse som ansvarlig. Endringen gjør det enklere å vite hvem som faktisk er forpliktet til å lage avfallsplaner i henhold til forskriften, og det vil forenkle oppfølgingen for fylkesmannen.

Den som driver havnen kan blant annet være eieren eller en leietaker representert ved en privatperson, en virksomhet, en kommune eller flere i et fellesskap som for eksempel en båtforening. Noen ganger er havner samlokalisert, og det kan være ulike

typer havner i ett og samme havneområde. Da vil det kunne være hensiktsmessig å samarbeide om å utarbeide en felles avfallsplan, se § 20-5 annet ledd.

Til § 20-5 Etablering og drift av mottaksordninger

Bestemmelsen fastslår plikten til å sørge for etablering og drift av mottaksordninger for avfall og lasterester i havn. Mottaksordningene skal være tilstrekkelige. Det innebærer at de skal tilpasses behovet hos de skipene som normalt benytter havnen.

En småbåthavn skal for eksempel være innrettet slik at den vil kunne tilfredsstille behovet for levering av avfall fra fritidsbåter.

I alle havner, hvor det er behov for å levere oljeavfall, skal det for eksempel være mottaksordninger for fast oljeholdig avfall, oljeholdig slam, spillolje (brukte smøreoljer), oljeholdig lensevann, samt for blandinger av olje og andre stoffer.

I havner hvor:

- a) skip som er innrettet til å transportere, eller som transporterer olje i bulk (oljetankskip), laster eller lossar olje,
- b) det er reparasjonsverksted for skip eller tankrenseanlegg,
- c) skip, som har transportert olje i bulk, laster annet enn olje
- d) skip, som har lov til å benytte bunkerstanker til ballast, anløper

skal det videre være mottaksordninger for oljeblandet ballast- og tankvaskevann (lasterester). Mottaksordninger for havner som har anlegg som nevnt i bokstav b skal i nødvendig utstrekning også omfatte behandlingsanlegg for separering av vann og olje.

I følgende havner skal det også være mottaksordninger for rester etter skadelige, flytende stoffer (lasterester):

- a) laste- og lossehavner eller -plasser for slike stoffer,
- b) reparasjonsverksteder eller tankrenseanlegg som benyttes til skip som er innrettet til å transportere, eller som transporterer skadelige, flytende stoffer i bulk (kjemikalietankskip).

For øvrig skal det etter behov være mottaksanlegg for levering av kloakk og søppel.

Behovet for å levere kloakk vil avhenge av utslippsreglene for kloakk. Dette reguleres i dag av forurensningsforskriften kapittel 23 om forbud mot utslipp av kloakk m.m. fra skip i vassdrag og kystnære områder. Hovedregelen er at utslipp innenfor en avstand av 300 meter fra land er forbudt, men kommunene kan stille strengere krav. Norge har akseptert det reviderte vedlegg IV til MARPOL 73/78, og reglene i kapittel 23 vil bli endret i samsvar med det.

Begrepet søppel tilsvarer begrepet som brukes i MARPOL vedlegg V og omfatter alle typer avfall som genereres ved normal drift av skip, unntatt fersk fisk og deler derav, og unntatt de stoffene som omfattes av MARPOLs andre definisjoner, dvs. « olje » (vedlegg I), « skadelige flytende stoffer » (vedlegg II) og « kloakk » (vedlegg IV). Begrepet utgjør dermed en restkategori og vil således kunne omfatte forskjellige

typer av både husholdningsavfall og farlig avfall (spesialavfall) slik disse defineres i forurensningsloven. I dette kapitlet omfatter begrepet "søppel" også ozonnedbrytende stoffer og rester etter eksosrensing. Videre anses avfall som er fisket opp fra sjøen mens skipet er i drift også som søppel.

Mottaksordninger skal i nødvendig utstrekning ha tilkoblingsmuligheter til skipenes uttømmingsrør. Tilkoblingenes flenser skal være i henhold til MARPOLs standarddimensjoner. Mottaksordningene skal i nødvendig utstrekning ha utstyr som muliggjør utpumping av rester fra lastetanker (« stripping »), uten at slike rester renner tilbake til skipet. MARPOLs standarddimensjoner er tilgjengelige hos Sjøfartsdirektoratet.

Til § 20-6 Avfallsplaner og rapportering

Kommunene har gjennom endringen av regelverket vedtatt 3. oktober 2013, fått et særlig ansvar for å utarbeide oversikter over alle havner i egen kommune og oversende disse til fylkesmannen. Dessuten skal kommunene i samråd med berørte parter, lage en felles avfallsplan for havner som hovedsakelig mottar fra fritidsbåter, som småbåthavner, private brygger ol. Havneansvarlig har i denne sammenheng en medvirkningsplikt med hensyn til å bidra med nødvendige opplysninger til utarbeidelse av planen. Havneansvarlige som ikke bidrar, må sørge for å utarbeide egen avfallsplan.

For øvrige havner er plikten til å utarbeide avfallsplan lagt til havneansvarlig.

Som følge av regelverksendringen, skal avfallsplaner for eksisterende havner oversendes fylkesmannen innen 1. juli 2014 for godkjenning. Deretter skal avfallsplanene evalueres og om nødvendig oppdateres hvert tredje år. Tre måneder før godkjenningen utløper skal planen oversendes fylkesmannen for ny godkjenning. Vesentlige endringer i driften av havnen, vil utløse krav om endring og re-godkjenning av avfallsplanen også før en treårsperiode er utløpt.

Planen skal først og fremst være et praktisk verktøy for planlegging av mottak og håndtering av avfall i havnen, tilpasset den enkelte havns behov. Planen skal inneholde elementer som skal legge forholdene til rette for skipene, men også for en forsvarlig avfallsbehandling på land. Den skal utarbeides i samråd med berørte parter. Dersom det er ønskelig, kan avfallsplanene utarbeides i en regional sammenheng i et samarbeid mellom berørte havner, under forutsetning av at behovet for og tilgangen til mottaksanlegg spesifiseres for den enkelte havn.

Til § 20- 7 Meldeplikt

Meldeplikten har til hensikt både å lette kontrollen med skipets leveringsplikt, og å bedre tilgjengeligheten av mottaksordningene i havn. En slik melding vil gi opplysninger som kan brukes både til å vurdere behovet for kontroll, og til å sørge for at tilfredsstillende mottaksordninger (f.eks. en tankbil) er på plass i havnen når skipet anløper. På denne måten blir det lettere å sikre rask avfallslevering for skipene slik at disse ikke forsinkes unødig.

Fritidsbåter godkjent for høyst 12 personer og rutegående skip er unntatt fra plikten til å gi melding om levering av avfall og lasterester. Unntaket for rutegående skip må imidlertid forstås slik at dersom et skip i fast rute ønsker å levere avfall i en annen havn enn det normalt gjør, gjelder hovedregelen, nemlig å gi melding på lik linje med andre skip. Når det gjelder skip med hyppige anløp og ved anløp til havner hvor det ikke betales kaiavgift, er det tilstrekkelig at melding gis til betjente havner hvor avfall skal leveres.

Det animalske biproduktregelverket pålegger en meldeplikt for bl.a. skip i internasjonal fart for innførsel av kjøkken- og matavfall. Les mer om dette på Mattilsynets hjemmesider.

For øvrig er det Sjøfartsdirektoratet som har det generelle ansvaret for å følge opp denne bestemmelsen om meldeplikt.

Til § 20-8 Havnens plikt til å varsle Sjøfartsdirektoratet

Gjennom forskriftsendring 31. januar 2013 har havneansvarlige fått en plikt til å videresende mottatt melding om levering av avfall og lasterester, jf. § 20-7, til Sjøfartsdirektoratet. Det er presisert at det skal varsles umiddelbart dersom skip ankommer havnen uten å melde fra i tråd med § 20-7 eller dersom det ikke leveres avfall i samsvar med meldingen etter § 20-7.

Hensikten med varslingsplikten er å bidra til at Sjøfartsdirektoratet kan gjennomføre nødvendig kontroll og tilsyn med skipenes overholdelse av regelverket.

Bestemmelsen trer i kraft 1. april 2014.

Til § 20-9 Avfallsgebyrer

Ethvert skip skal i utgangspunktet betale et avfallsgebyr til havneansvarlig. Med mindre det gjelder lasterester, skal gebyret betales uavhengig av om og hvor mye avfall som faktisk leveres. Alle omkostninger forbundet med mottaksordningene og den videre håndteringen av avfallet, herunder administrasjon, skal dekkes gjennom dette gebyret.

Gebyr for lasterester skal betales i henhold til mengde og type som faktisk leveres.

Fiskebåter og fritidsfartøy som har tillatelse til å frakte inntil 12 passasjerer er unntatt fra plikten til å betale et generelt avfallsgebyr. Unntaket gjelder bare dersom de ikke må betale annen avgift eller gebyr i havnen (havneavgift eller annen avgift for leie av kai plass). I disse tilfellene kan fartøyene avkreves betaling ved faktisk levering av avfall.

Gebyrets størrelse skal fastsettes av havneansvarlig og skal stå i forhold til de kostnadene som er forbundet med mottak av avfall fra den aktuelle fartøygruppen i havnen. Dette innebærer at det bl.a. må tas hensyn til hvor mye og hvilke typer avfall som kan forventes fra de aktuelle fartøysgruppene i havnen.

Tredje ledd sier at gebyret skal differensieres i forhold til hva slags mottaksordninger som finnes i havnen. Meningen er at havnen selv kan bestemme størrelsen på gebyret som skal innkreves, avhengig av hva slags mottaksordninger som finnes i havnen.

I fjerde ledd går det frem at ansvaret for betalingen av gebyr primært ligger på skipets fører, men at også andre som har påtatt seg ansvar for skipets drift, har et ansvar for at gebyret betales. Poenget med bestemmelsen er at havnen ikke nødvendigvis må forholde seg til skipets fører.

I femte ledd fremgår det at havnene står fritt til å utforme sitt innkrevingsystem ut fra hva de finner hensiktsmessig. Skip som regelmessig anløper havnen, kan f.eks. ha ønske om et årsgebyr, mens skip som anløper havnen av og til, trolig vil foretrekke å betale fra gang til gang. En bør her merke seg at bortfall av gebyr (§ 20-11 siste ledd bokstav a), normalt bare kan skje dersom skipet kan fremvise en leveringsavtale til en annen havn.

I siste ledd fremgår det at tilleggsgebyr kan innkreves i spesielle tilfeller. Da et tilleggsgebyr vil virke negativt overfor ønsket om å levere, er det viktig at et slikt gebyr bare ilegges i helt spesielle tilfeller, f.eks. når det leveres spesielt store mengder avfall som vil medføre betydelige, økte kostnader.

Til § 20-10 Beregning av gebyret

Når det gjelder lasterester, skal gebyret beregnes i henhold til de mengdene som faktisk leveres.

Ved beregning av gebyr for annet avfall, må det i tillegg til de reglene som står oppstilt her, tas hensyn til hvor mye og hvilke typer avfall som kan forventes fra de aktuelle fartøysgruppene i havnen.

I bestemmelsene er det lagt vekt på å utforme kriteriene slik at de skal medføre at gebyrene oppfattes som rimelige (rettferdige), men at kriteriene samtidig skal være enkle å fastslå og praktisere for havnen.

En bør i forbindelse med praktiseringen av bestemmelsene være oppmerksom på § 20-11, særlig fradragbestemmelsene, idet disse kan medføre at gebyret som beregnes etter § 20-10 må reduseres (se nedenfor).

Det følger av bestemmelsens femte ledd, jf. § 20-11 annet ledd bokstav a og b at det ved beregning av gebyret kan tas hensyn til situasjonen for rutegående skip og andre skip med hyppige anløp.

Til § 20-11 Fradrag i eller bortfall av gebyr

§ 20-11 beskriver de tilfellene som gir rett til fradrag eller bortfall av gebyr. En forutsetning for at man skal få redusert gebyr er at man kan dokumentere at miljøtiltak om bord bidrar på en ikke uvesentlig måte til at avfallsmengden reduseres eller at håndteringen av avfallet blir rimeligere på land. Størrelsen på fradragene fastsettes av havneansvarlig, og det anbefales prosentvise fradrag (motsatsen til tilleggsgebyr).

« Særlige hensyn » som grunnlag for bortfall av gebyr, forutsetter helt spesielle tilfelle, f.eks. når et skip søker nødhavn, eller andre tilfeller hvor skipet heller ikke avkreves andre gebyrer.

Til § 20-12 Tilsyn

Tilsynsmyndighet overfor skipene er lagt til Sjøfartsdirektoratet og vil skje i henhold til skipssikkerhetslovens (lov av 16. februar 2007 nr. 9 om skipssikkerhet) ordinære regler. Inspeksjoner av utenlandske skip skal foretas i samsvar med direktiv 95/21/EF (Port State Control) som er gjennomført i loven og i forskrift av 30. desember 2010 nr. 1849 om kontroll med fremmede skip og flyttbare innretninger i norske havner m.v.

Tilsynsmyndighet overfor havnene er fylkesmannen, med unntak av tilsyn med plikten til å vidererapportere til Sjøfartsdirektoratet etter § 20-8.

Vedlegg 3

Mal for felles avfallsplan for småbåthavner ol.

Felles avfallsplan for småbåthavner i [kommunenavn] kommune

Utarbeidet første gang	[Dato]
Sist revidert	[Dato]
Sist godkjent	[Dato]
Er det gjort endringer siden forrige godkjenning?	[Nei/Ja, evt. utdyp]

Endringskatalog

Dato	Kapittel/vedlegg	Endring	Ansvarlig

Om malen

Dette avsnittet kan slettes før innsending til fylkesmannen. Erstatt det gjerne med et eget forord.

Denne malen er utarbeidet av Miljødirektoratet og skal være et hjelpemiddel til kystkommuner (heretter kalt kommuner) for å oppfylle deres plikt til å utarbeide en felles avfallsplan for alle private og kommunale havner som hovedsakelig mottar avfall fra fritidsbåter (heretter kalt småbåthavner), jf. forurensningsforskriften kap. 20, § 20-6.

Målet er at malen skal bidra til å forenkle og effektivisere fylkesmannens godkjenningsprosess.

En felles avfallsplan for alle småbåthavner skal dekke disse havnenes krav om avfallsplan i henhold til forskrift om levering og mottak av avfall og lasterester fra skip. Omfanget av avfallsplanen er dermed tilpasset småbåthavners behov for mottaksordninger for avfall fra fritidsbåter.

En førsteversjon av avfallsplanen skal utarbeides innen 1. juli 2014 og sendes fylkesmannen for godkjenning. Planen skal deretter revideres og godkjennes på nytt hvert tredje år eller ved vesentlige endringer.

I denne malen er det utarbeidet en del generelle tekster, samt en nærmere forklaring til de enkelte punktene som en avfallsplan skal eller bør inneholde. Tekst i kursiv er veiledende og slettes. Tekst i hakeparentes skal erstattes med relevant informasjon.

Plan for mottak og håndtering av avfall i småbåthavner

Denne planen er forankret i forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften) kapittel 20 (FOR-2004-06-01-931) som omhandler levering og mottak av avfall og lasterester fra skip. Alle kommuner har etter forskriften en plikt til å utarbeide en felles avfallsplan for havner innad i egen kommune, både private og kommunale, som hovedsakelig mottar husholdningsavfall (heretter kalt småbåthavner), jf. forurensningsforskriften § 20-6. Det vil fortsatt være den enkelte havneansvarlige som er forpliktet til å følge opp avfallsplanen.

Småbåthavner som ikke bidrar med nødvendige opplysninger til kommunen, må utarbeide en egen avfallsplan.

Formålet med avfallsplanen er å verne det ytre miljø ved å sikre etablering og drift av tilfredsstillende mottaksordninger for avfall fra småbåter / lystbåter, og å sørge for at avfall fra disse blir levert til mottaksordning i havnene. Planen omfatter avfall som har oppstått om bord i båten. Forskriftens definisjoner for ord og uttrykk er brukt i denne planen.

Krav til innhold i avfallsplanene er gitt i forskriftens vedlegg 1. En kortfattet oversikt over aktuelt regelverk er gitt i punkt 7.

1. Oversikt over havnene avfallsplanen gjelder for

Her skal det lages en liste over alle småbåthavner i kommunen som er omfattet av avfallsplanen. I tabellen skal det angis hvilke avfallsfasiliteter som finnes i havnen, antall båtplasser og om havnen er privat eller kommunal.

For at fylkesmannen skal kunne godkjenne avfallsplanen elektronisk, må havneansvarlig ha gitt uttrykkelig samtykke til at godkjenningen kan skje elektronisk. Havneansvarliges samtykke kan uttrykkes ved at de oppgir sin epostadresse til kommunen som fører det inn i tabellen nedenfor.

Tabell 1: Oversikt over småbåthavnene og mottaksordningene for avfall

Nr	Navn på småbåthavn (Privat/kommunal)	Navn på havneansvarlig	Antall båtplasser	Gjesteplasser	Mottak av restavfall	Kildesortert avfall ¹	Mottak av farlig avfall	Kommentar	Har havneansv. gitt samtykke til elektronisk godkjenning av planen og?
1	Eksempel 1 småbåthavn (P)		10	Nei	Nei	Nei	Nei	Avfall tas med hjem. Farlig avfall leveres ved godkjent mottak.	Nei
2	Eksempel 2 småbåthavn	Ola Nordmann	100	Ja	Ja	Ja, glass,	Ja	Se punkt om Tømmerutiner.	Ja Ola.nordmann@

¹ Glass, metall, plast, matavfall, papir, EE-avfall

	havn (K)					metall, papir			havneansv.no
3	Eksempel 3 småbåthavn (K)	Kari Nordmann	20	Nei	Nei	Nei	Nei	Avfall kan leveres ved Eksempel 2 småbåthavn fordi begge havnene ligger ved siden av hverandre.	Ja Kari.nordmann@havneansv.no
...									
11									

Denne avfallsplanen omfatter [antall] småbåthavner med totalt [antall] småbåtplasser i [kommunenavn] kommune. Hvorav [antall] småbåthavner med totalt [antall] småbåtplasser er kommunale og [antall] småbåthavner med totalt [antall] småbåtplasser er private. Sesongen er i perioden [måned] til [måned].

Evt. ytterligere beskrivelse med en generell tekst om småbåthavnene i kommunen, litt statistikk på størrelser, antall gjestedøgn og behovet for mottaksanlegg osv

2. Mottaksanlegg

Vurdering av behovet for mottaksordninger i småbåthavnene på bakgrunn av forventet avfallsmengder og type avfall levert fra fritidsbåtene.

Eksempel: Det er 11 småbåthavner i kommunen. Havn nr. 1, 5, 7, 9 og 10 har ingen gjesteanløp, få båter og det genereres en liten mengde avfall fra båtene. Avfallet er av art tilnærmet likt husholdningsavfall. Hver enkelt av båteierne tar med seg avfallet hjem og det blir håndtert sammen med deres husholdningsavfall.

Havn 3, 4 og 8 ligger i nær tilknytting til/samarbeider med havner som ivaretar behovet for mottaksordninger.

Havn 2, 6 og 11 er større havner som har stor aktivitet i perioden april til september. Havnene har i tillegg gjestehavner. Mottaksfasilitetene i disse havnene ivaretar behovet for mottaksordninger for andre mindre havner i nærheten i tillegg til sin egen havn.

Tabell 2: Beskrivelse av mottaksordninger og videre håndtering av avfall for havnene

Mottaksordninger	Eksempel	Innsamling	Tømmerutiner ²	Håndtering
Eksempel 1 Papir.	Alle typer papir, inkludert tidsskrifter og aviser	Leveres i egen container på x m ³ merket "Papir".	Tømmes en gang i uken, oftere etter behov i sesongen. For havn 11 tømmes det kun ved behov	Materialgjenvinning Ca. 1 tonn år
Eksempel 2 Farlig avfall.	Løsemidler, maling, lim, lakkrester, batteri	Leveres til egen låsbar skapcontainer	Hentes etter behov med egen bil	Det er inngått avtale med [entreprenør] som henter avfallet ved varsling

² Tabell 2 er tenkt brukt dersom det er få havner og havnene har stort sett like tømmerutiner. Dersom det blir uoversiktlig å benytte tabell 2, kan mottaksordningene beskrives for hver enkelt havn i stedet for å benytte tabell 2.

<i>Eksempel 3 Restavfall.</i>	<i>Usortert avfall</i>	<i>Leveres i egen container på x m³ merket "Restavfall"</i>	<i>Containere blir inspisert hver mandag og onsdag, og tømt hver tirsdag og torsdag, oftere etter behov. For havn 11 tømmes det mandager, oftere ved behov.</i>	<i>Går til forbrenning med energitnyttelse</i>
...				

3. Kart over småbåthavner

Her kan det settes inn et kart som viser den geografiske plasseringen av havnene.

4. System for melding om utilstrekkelig mottaksordning for havnen

Beskriv her hvordan avvik kan meldes inn, og rutiner for oppfølging av meldingen. Se forslag til avviksskjema i vedlegg 1.

5. Involvering av berørte parter

Her skal prosedyrene for løpende samråd med havnebrukere, avfallshåndterere og andre berørte parter beskrives.

Hensikten med løpende samråd er å sikre en kontinuerlig prosess med tilpasning av mottaksordningen for de aktuelle havnene. Dette må hver enkelt småbåthavn organisere i forhold til sine brukere, avfallshåndterere og andre berørte parter. For denne type havner kan det være tilstrekkelig med at det opprettes en kontaktmulighet igjennom en e-postadresse.

6. Gebyrer

Vurder om dette er relevant for havnen. Dersom det er mottaksfasiliteter ved havnen, skal normalt omkostninger for denne avfallshåndteringen inkluderes i årsavgiften/ havneavgiften. Der det ikke er relevant å etablere et eget gebyrsystem, må temaet likevel omtales i planen.

7. Sammendrag av relevant regelverk

Forurensningsforskriften

Forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften) kapittel 20, (FOR-2004-06-01-931) forskrift om mottak av avfall og lasterester i fra skip. Forskriften ble først vedtatt 12. oktober 2003 som en implementering av EUs direktiv om mottaksordninger for avfall og lasterester fra skip, direktiv 2000/59/EF 27. november 2000, endret ved direktiv 2002/84/EF.

Forskriften innebærer blant annet at:

- Alle havner skal ha en avfallsplan som skal utarbeides i samråd med berørte parter, herunder spesielt brukere av havnen. Planen skal godkjennes av fylkesmannen minst hvert tredje år.

- Havneansvarlige må etablere mottaksordninger i henhold til planen.
- Båtfører må gjøre seg kjent med hvilke avfallsordninger som er i havnen.
- Dersom båtfører mener havnen ikke har tilstrekkelige mottaksforhold for aktuell avfallstype, kan dette innberettes til havneansvarlig som etter nærmere prosedyrer følger opp dette.

Sjøfartsdirektoratet og fylkesmannen er ansvarlig myndighet og fører tilsyn med at bestemmelsene i forskriften følges.

I forskriften er flere relevante begrep definert. Definisjonene er gjengitt her for å sikre at alle berørte parter er gjort kjent med disse.

Definisjoner

1. *avfall fra skip*: enhver form for avfall, herunder kloakk, og andre rester enn lasterester som oppstår mens et skip er i drift, og som omfattes av vedleggene I (olje), IV (kloakk), V (søppel) og VI (utslipp til luft) til MARPOL 73/78,¹ og lasterelatert avfall som definert i retningslinjene for gjennomføringen av vedlegg V til MARPOL 73/78,
2. *lasterester*: rester av lastematerialer i lasterom eller tanker etter at lossing og rengjøring er avsluttet, herunder også restmengder og søl ved lasting/lossing,
3. *skip*: enhver type sjøgående fartøy som opererer i det marine miljø, inklusive hydrofoilbåter, luftputefartøyer, undervannsfartøyer og flytende innretninger,
4. *fritidsbåt*: enhver flytende innretning som er beregnet på og i stand til å bevege seg på vann, og som brukes utenfor næringsvirksomhet,
5. *havn*: et sted eller geografisk område som er utstyrt med innretninger og utstyr som gjør det mulig å motta skip, inkludert fiskefartøy og fritidsfartøy,
6. *norsk havn*: havn som er undergitt norsk jurisdiksjon, herunder på Svalbard og Jan Mayen,
7. *EØS-område*: i denne forskriften skal en henvisning til EØS-området også gjelde som en henvisning til Svalbard og Jan Mayen,
8. *havneansvarlig*: den som driver havnen. Der ingen driver havnen, er eier av havnen å anse som havneansvarlig,
9. *mottaksordning*: enhver innretning som er egnet til å motta avfall eller lasterester fra skip. Dette inkluderer stasjonære innretninger, så vel som flytende og mobile enheter,
10. *rutegående skip*: skip som transporterer passasjerer eller last mellom bestemte steder eller bestemte strekninger, til fastsatte tider.

Skipsavfallsdirektivet

Direktiv/2000/59/EF (skipsavfallsdirektivet) omhandler mottaksanlegg for skipsavfall i havner, herunder skipets plikt til å levere avfall og til å gi forhåndsvarsel om avfallslevering. Direktivet har som målsetting å beskytte havmiljøet ved å redusere utslipp av skipsavfall og lasterester fra skip, gjennom å bedre tilgangen til og bruken av avfallsmottak. Direktivet gjelder i utgangspunktet for alle skip, uansett størrelse, som benytter havner innenfor EU-området. Tilsvarende gjelder direktivet for alle havner som normalt tar i mot skip som omfattes av direktivet. Skip er i henhold til direktivet definert som ethvert sjøgående/havgående fartøy, og virkeområdet til direktivet er derfor begrenset til havner tilknyttet saltvann.

Avfallsforskriften

Avfallsforskriften kapittel 11 om farlig avfall er hjemlet i forurensningsloven og innebærer også at skip og havneansvarlige må forholde seg til denne. Forurensningsloven ble endret med virkning fra 1. juli 2004. Etter lovendringen betegnes forbruksavfall fra næringslivet som næringsavfall.

Den som i besitter farlig avfall skal deklare mengde og type på eget deklarasjonsskjema. Deklareringsplikten gjelder kun for virksomheter. For øvrig gjelder det en plikt for alle til å håndtere avfall forsvarlig.

MARPOL

MARPOL 73/78 er en internasjonal konvensjon om hindring av forurensning fra skip med senere endringer som fastsetter hvilke former for avfall det er forbudt å slippe ut i havmiljø, og som krever at det foreligger tilstrekkelig mottaksanlegg i havner.

Spesielle lover, regler og bestemmelser for havner og skip

Nedenfor listes opp enkelte lover og forskrifter som også regulerer forhold vedrørende avfallshåndtering i havner og på skip, uten at disse er gjengitt i vedlegg eller omtales nærmere:

- Lov om Skipssikkerhet (skipssikkerhetsloven) av 16. februar 2007 nr. 9
- Forskrift om forbud mot utslipp av kloakk m.m. fra skip i vassdrag og kystnære områder av 12. juni 1998, nr. 663
- Forskrift om miljømessig sikkerhet for skip og flyttbare innretninger av 30. mai 2012 nr. 488
- Forskrift om begrenning av forurensning av 1. juni 2004 nr. 931 kap 21 om forbud mot forbrenning til sjøs
- Forskrift om varsling av akutt forurensning eller fare for akutt forurensning av 9. juli 1992 nr.1269
- Forskrift om transport av farlig last om bord på norske skip av 8. desember 2009 nr. 1481
- Eventuelle vedtekter for den enkelte havn (må ikke være motstridende med krav i forurensningsforskriften kap. 20 om levering og mottak av avfall og lasterester fra skip eller øvrige bestemmelser i lov eller forskrift)

Vedlegg 4

Melding om utilstrekkelig mottaksordning

Havn (navn på havn): _____

Havneansvarlig: _____

Evt. ansvarlig for avfallshåndtering _____

Fra hvilket krav eller hvilken lov / forskrift / intern prosedyre / instruks er det avvik?

_____

Beskriv avviket: _____

_____

_____

_____

_____

Forslag til tiltak: _____

_____

_____

_____

_____

Avviket oppdaget (dato): _____, Skjema utfylt av: _____

Vedlegg 5

Sjekkliste for avfallsplaner i havner

Havneansvarlig	Havn(er) omfattet av planen
Utarbeidet av	[Dato]
Sist godkjent av	[Dato]

Tema	Ja (sett kryss)	Nei (sett kryss)	Kommentar
Opplysninger om type havn, organisering, størrelse, aktivitet etc.			
1. Opplysninger om havnens organisasjonsform? For eksempel om dette er en statlig eid havn, kommunal havn, interkommunal havn, privat eid havn av et foretak eller privatperson, båtforening ol.	☐	☐	
2. Opplysninger om hvilke aktiviteter som foregår i havnen som er av betydning for å vurdere om mottaksordningen er tilstrekkelig? For eksempel om dette er en offentlig trafikkhavn, fiskerihavn, industrihavn eller en småbåthavn.	☐	☐	
3. Opplysninger om havnens størrelse? For eksempel hvor mange båter/skip er det plass til? Hvor mange gjestedøgn har havnen?	☐	☐	
4. Er det oppgitt en kontaktperson for havnen(e) for brukerne av havnen og andre berørte parter?	☐	☐	
5. Er det gitt opplysninger om hvem som er ansvarlig for gjennomføringen av planen? For små havner vil antagelig kontaktpersonen nevnt over og den ansvarlige for oppfølgingen av planen være den samme personen.	☐	☐	
6. Er det gitt en beskrivelse av gebyrsystemet for havnen?	☐	☐	
Særskilt for avfallsplaner som gjelder for flere havner			
7. Fremgår det klart hvilke havner som omfattes av planen?	☐	☐	
8. Er beskrivelsen av mottaksordningene for havnene tilstrekkelig i forhold til type og mengder avfall som oppstår i den enkelte havn?	☐	☐	

9. Fremgår det klart hvordan ansvarsfordelingen mellom de ulike impliserte er? For eksempel der hvor en havn eller deler av en havn eies/drives av flere og disse har samarbeidet om å lage en felles plan.	☐	☐	
Mottaksanlegg			
10. Er det gitt en oversikt over typer og mengder avfall som mottas ved eksisterende mottaksanlegg? Eller ved etablering av en et mottaksanlegg mengder avfall som kan være aktuelt å motta ut fra type havneaktivitet, skip etc.?	☐	☐	Se veilederen til Avfall Norge
11. For havner med etablert mottaksordning. Er det gjort en vurdering av behov for endringer og er disse ivarettatt?	☐	☐	
12. Gir planen en beskrivelse av <u>hvor</u> ulike typer avfall kan leveres og <u>hvor ofte</u> mottaksanlegget blir tømt? For større havneområder skal de ulike mottaksanleggene avmerkes på kart.	☐	☐	
13. Er det klart hvilken aktør som har ansvaret for å hente de ulike avfallstypene?	☐	☐	
14. Gir planen en beskrivelse av metoder for registrering av faktisk bruk av mottaksanleggene samt for mengder og type avfall som mottas? For havner som kun mottar avfall fra et begrenset omfang fritidsbåter kan dette ha mindre relevans.	☐	☐	
15. Gir planen en beskrivelse av hvordan mottatt avfall og eventuelle lasterester skal håndteres videre?	☐	☐	
16. For havner der det skjer en forbehandling av avfallet i havnen, gir planen en beskrivelse av hvordan og når dette skal skje (utstyr som skal brukes, prosesser som skal benyttes etc)?	☐	☐	
17. Er særkravene til håndtering av farlig avfall samt kjøkken- og matavfall omfattet av biproduktforordningen ivarettatt i planen? Ikke relevant for alle havner.	☐	☐	
18. Konklusjon: Gir planen en tilstrekkelig vurdering av behovet for mottaksanlegg?	☐	☐	
Involvering av brukere og andre berørte parter mv.			
19. Er brukerne og andre berørte parter blitt involvert i utarbeidelsen av planen?	☐	☐	
20. Inneholder planen en beskrivelse av prosedyrer for løpende samråd?	☐	☐	
21. Har planen et skjema for melding om utilstrekkelig mottaksordning?	☐	☐	
22. Har planen beskrevet rutiner for oppfølging av tilbakemeldinger fra brukere og berørte parter?	☐	☐	

23. Er det et sammendrag av gjeldende lovgivning og formalitetene i forbindelse med levering?	☐	☐	
---	--------------------------	--------------------------	--

Punkter som planen skal inneholde

Punkter som planen skal/bør inneholde avhengig av type havn etc

Punkter som planen bør inneholde

Vedlegg 6

Standardbrev for godkjenning

Vedtaket om godkjenning av avfallsplan

Fylkesmannen har vurdert og godkjent avfallsplan for [navn på havn(er)] i henhold til forurensningsforskriften § 20-6 jf. vedlegg I.

Godkjenningen gjelder i tre år fra vedtakets dato. Ny plan må sendes inn senest tre måneder før godkjenningen utløper, eller ved vesentlige endringer i driften av havnen.

Vedtaket kan påklages innen tre uker etter mottak av dette brevet.

Fylkesmannen viser til avfallsplan innlevert [dato for innlevering].

Bakgrunn

EU-kommisjonen vedtok 27. november 2000 direktiv 2000/59/EF om mottaksanlegg i havner for avfall og lasterester fra skip (skipsavfallsdirektivet). Direktivet er implementert i norsk regelverk gjennom kapittel 20 i forskrift 1. juni 2004 nr. 931 om begrenning av forurensning (forurensningsforskriften).

Alle som driver eller eier en havn langs kysten (havneansvarlige) skal i samråd med berørte parter utarbeide en plan for havnenes mottakelse og håndtering av avfall og lasterester fra skip (avfallsplan), jf. forurensningsforskriften § 20-6. Planen skal utarbeides i henhold til kravene i vedlegg I til kapittel 20. Avfallsplanen skal sendes inn til fylkesmannen for godkjenning innen 1. juli 2014, og deretter minst hvert tredje år eller ved vesentlige endringer i driften av havnen, jf. forurensningsforskriften § 20-6. Godkjenningen gjelder i tre år fra godkjenningsdatoen. For å sikre at fylkesmannen rekker å godkjenne ny plan før den gamle utløper, må ny plan sendes inn senest tre måneder før den gamle utløper.

Avfallsplanene skal sikre at det finnes tilpassede mottaksordninger på land for avfall fra skip. Planene og revisjonene av disse, skal bidra til at det jevnlig vurderes behov for endringer i mottaksordningene. Sammen med et gebyrsystem som krever inn en avgift uavhengig av avfallsleveransen, skal dette gjøre det mindre attraktivt å dumpe avfallet og sikre at skip leverer avfall til slike mottaksordninger på land.

For havner som hovedsakelig mottar avfall fra fritidsbåter (herunder småbåthavner), skal kystkommunene i samråd med havneansvarlige og berørte parter utarbeide en felles avfallsplan som skal dekke alle slike havner i kommunen. Dette skal forenkle arbeidet med å lage avfallsplaner for disse havnene og lette godkjenningsarbeidet til fylkesmannen. Ansvarlige for småbåthavnene skal gi kommunen alle opplysninger som trengs for å lage en avfallsplan. Havneansvarlige som ikke gir kommunen de nødvendige opplysningene, er selv ansvarlige for å utarbeide en egen avfallsplan.

Fylkesmannens vurdering

Krav til hva en avfallsplan skal inneholde, fremgår av vedlegg I til forurensningsforskriften kapittel 20 og er nærmere utdypet i sjekklister fra Miljødirektoratet som vedlegg 5 i veileder til utarbeidelse og godkjenning av avfallsplaner i havner. Enkelte punkter skal være omtalt i alle avfallsplaner. Andre punkter kan være hensiktsmessige å omtale i planen vurdert ut fra havnens størrelse og type aktivitet, men uten at dette er basert på et absolutt krav.

Mottatt avfallsplan <med supplerende opplysninger av <dato>> er vurdert til å være i samsvar med kravene.

Vedlagt følger utfylt sjekklister som viser fylkesmannens vurdering av overholdelsen av de enkelte punktene.

Dersom planen ikke omfatter "bør"-punkter:

[Avfallsplanen av [dato] mangler informasjon om [hva som mangler]. Dette er riktignok ikke absolutte krav i henhold til vedlegg I. Vi anbefaler likevel at [punkter som mangler] inkluderes i planen før neste revisjon.

Vedtak

Fylkesmannen har gjennomgått den innsendte avfallsplanen og godkjenner planen i henhold til kravene i forurensningsforskriften kapittel 20 vedlegg I. Vedtaket om godkjenning er hjemlet i forurensningsforskriften § 20-6 tredje ledd.

Klage

Vedtaket om godkjenning kan påklages til Miljødirektoratet innen tre uker etter at dette brevet ble mottatt, jf. forvaltningsloven § 28. Klagen bør begrunnes og skal sendes Fylkesmannen.

Hilsen

<navn og tittel seksjonsleder>

<navn og tittel saksbehandler>

Miljødirektoratet

Telefon: 03400/73 58 05 00 | **Faks:** 73 58 05 01

E-post: post@miljodir.no

Nett: www.miljodirektoratet.no

Post: Postboks 5672 Sluppen, 7485 Trondheim

Besøksadresse Trondheim: Brattørkaia 15, 7010 Trondheim

Besøksadresse Oslo: Strømsveien 96, 0602 Oslo

Miljødirektoratet ble opprettet 1. juli 2013 og er en sammenslåing av Direktoratet for naturforvaltning og Klima- og forurensningsdirektoratet (Klif).

Vi er et direktorat under Miljøverndepartementet med 700 ansatte i Trondheim og Oslo. Statens naturoppsyn er en del av direktoratet med over 60 lokalkontor.

Miljødirektoratet har sentrale oppgaver og ansvar i arbeidet med å redusere klimagassutslipp, forvalte norsk natur og hindre forurensning.

Våre viktigste funksjoner er å overvåke miljøtilstanden og formidle informasjon, være myndighetsutøver, styre og veilede regionalt og kommunalt nivå, samarbeide med berørte sektormyndigheter, være faglig rådgiver og bidra i internasjonalt miljøarbeid.